

„Primorec“

izhaja vsakih štirinajst dni
vsak drugi terek in stane
po pošti ali na dom pošiljan
za celo leto **80 kr.**; za
tuje drž. več poštni stroški.
„Soča“ z „Gosp.
Listom“ in „Primor-
cem“ stane na leto 5 gld.
20 kr. — Uredništvo in
upravnštvo je v Gosposki
ulici št. 9

Primorec

Oglasi

se plačujejo za tristopno
petit-vrsto:

enkrat . . . 8 kr.
dvakrat . . . 14 „
trikrat . . . 18 „

večkrat po pogodbi.

Vsa plačila vrše se na-
prej. — Posamične številke
se prodajajo po 3 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. — Tiska „Goriška tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Josip Krmpotić).

† Nadvojvoda Albreht

V zadnjem „Primorcu“ smo mogli le na kratko naznaniti sicer pričakovano smrt najslavnejšega avstrijskega vojskovodje, odličnega člana vladajoče cesarske rodovine, maršala nadvojvode Albrehta, ki je umrl v visoki starosti v Arku na Tirolskem in od koder je zrl — kakor lepó omenja „Slovenski Narod“ — njegovo oko na bližnjo lombardsko planjavo, na mesta, kjer je z orožjem v roki v dneh nesreče rešil čast avstrijske vojske in si priboril svetoslavno ime.

Nadvojvoda Albreht se je rodil dne 3. avgusta l. 1817. na Dunaju kot sin nadvojvode Karla, velikega vojskovodje, ki je Napoleona l. premagal pri Aspernu. Nadvojvoda Albreht je bil vzgojen za vojaka in je vstopil v vojaštvo l. 1837. Tri leta pozneje je bil imenovan generalom in 11. avgusta 1843. l. podmaršalom.

Ko je nastala l. 1848. vojna s tedanjim Pijemontom, šel je nadvojvoda Albreht z Radeckim in v bitki pri Santa Lucia dne 6. maja — dasi ni bil zapovednik — si s svojo hladnokrvnostjo pridobil spoštovanje cele vojske, ki je v njem spoznala pravega vojaka. S svojo trezno sodbo v vseh kritičnih momentih je pokazal znamenito nadarjenost ter si pridobil toliko avtoriteto, da se mu je meseca decembra 1848. l. poverilo vodstvo prve divizije voja generala d'Aspre.

Ko se je zopet začel boj, je nadvojvoda Albreht opravičil izkazano mu zaupanje, tako pri prehodu čez reko Tien pri Paviji, kakor v mali bitki pri Gravelionu dne 20. marca, zlasti pa dne 21. marca, pri Mortari, kjer je z malim krdelom premagal 16.000 množ broječi voj sovražnika, še bolj pa v bitki pri Novari dne 23. marca.

V hipu, ko je bila nevarnost splošna in velika, je nadvojvoda Albreht z občeudovanja vredno hladnokrvnostjo odredil potrebne dispozicije in zadrževal sovražno vojsko. Njemu gre zasluga, da v tisti bitki avstrijska vojska ni izgubila važne pozicije, dasi je bilo pijemontesko krdelo šestkrat močnejše od nadvojvodovega.

Tudi na nadaljni razvoj cele bitke je nadvojvoda s svojo divizijo izdatno uplival. Zavaroval je levo krilo in pripomogel tako, da je divizija generala Lihnovskega mogla novič naskočiti sovražnika in ga prepoditi iz dobro utrjene pozicije v mestu.

Nadvojvoda je vodil na pomoč došle bataljone osebno proti sovražniku in ko se je ta jel umikati, šel je s svojo vojsko za njim do Bikoke.

Nadvojvodi Albrehtu gre zasluga, da je mogel drugi 16.000 množ broječi voj avstrijski se šest ur ustavljati pijemonteski vojski 50.000 množ, da so prišli drugi avstrijski voji na pomoč in odločili bitko, pri kateri so se posebno odlikovali slovenski vojaki.

Za ta svoja dela je bil nadvojvoda Albreht odlikovan s komanderskim križem reda Marije Terezije in z vojaškim zaslužnim križcem.

Dne 12. septembra 1851. je bil nadvojvoda Albreht imenovan zapovednikom III. voja in zajedno vojaškim in civilnim guvernerjem na Ogerskem, dne 4. aprila 1863. pa feldmaršalom.

Ko je nastala l. 1866. vojna s Prusko in z Italijo, poverilo se je nadvojvodi Albrehtu vodstvo avstrijske vojske, poslano zoper Italijo.

Nadvojvoda Albreht je začetkom junija sklenil prijeti naprej vojsko, kateri je stal na čelu sam kralj Viktor Emanuel. Proti tej laški armadi je peljal skoro vsa svoja krдела in pustil le toliko vojsko v starih pozicijah, da je mogla opazovati italijansko južno armado generala Cialdinija.

Bitka pri Kustoci je v živem spominu vsem avstrijskim narodom, ta bitka je dokaz sposobnosti naših vojakov in genialnosti umrlega nadvojvode. Vohuni so sporočili nadvojvodi, da se laška vojska pripravlja prekorčiti reko Mincio. Dne 24. junija jo je nadvojvoda od strani prijel in popolnoma pobil.

Dne 25. junija se je nadvojvoda pripravil, da se loti Cialdinijeve vojske, a do bitke ni prišlo, ker se je Cialdini umaknil, čim je bil kralj poražen.

Na severu pa ni bila sreča naši vojski mila. Osrednji vojni svet je sklenil, naj se večji del južne vojske pošlje na Češko proti Prusom. Da se vojska pripravi na pot, se je nadvojvoda ognil novi bitki. Pomnožil je posadko beneških trdnjav, poveril obrambo Tirolske generalu Kuhn in sam šel na Dunaj, da prevzame vodstvo cele vojske.

Tekom dvanajstih dni je nadvojvoda koncentroval poraženo severno vojsko pri Olomucu in večji del južne vojske za Dunavom, mej Požunom in Dunajem. Zbranih je bilo 200.000 množ z 800 topovi in to je največ uplivalo na sovražnike, da so ponudili mir. —

Komaj je s Prusko sklenil začasni mir, je nadvojvoda z isto naglostjo zbral 130.000 množ s 435 topovi ob Soči, začel 11. avgusta ofenzivo zoper laško vojsko in dosegel začasni mir na podlagi pogojev, katere je določila naša država.

S temi genialnimi koraki je nadvojvoda dosegel, da se je vojna hitro končala, in da so se dosegli častni pogoji.

Po končani vojni je bil imenovan nadvojvoda zapovednikom cele avstrijske vojske, l. 1869. pa, po uvedanju dualizma, nje generalnim nadzornikom.

Od tedaj je nadvojvoda posvečeval vse svoje sile reorganizaciji avstrijske vojske in kakor si je pridobil kot vojskovodja nepozabnih zaslug, tako tudi kot organizator.

Poročil se je nadvojvoda Albreht dne 1. maja 1844. l. s hčerjo bavarskega kralja Ludovika I., s princezino Hildo, katera je umrla dne 2. aprila 1864. Izmej otrok živi samo princezinja Marija Terezija, soproga vojvode Württemberskega.

Nadvojvoda Albreht je že na jesen bolehal. V Arku, kamor je šel vsako leto prezimit, se je prehladil, dobil plućnico in za nekaj dni izdihnil plemenito svojo dušo.

* * *

Pogreb nadvojvode Albrehta. Mrtev je preslavni zmagovalac, mrtev oče naših vojakov, katere je junaško vodil do slavnih zmag, mrtev blag mož, kremenit značaj, milosrčen podpornik ubožcev; a spomin nanj bo živel, dokler se bo štela ljubezen do domovine, požrtvovalnost zanj med lepe lastnosti; njegovo ime bo zavzemalo odlično mesto v zgodovini naše slavne Avstrije, ka-

tera je z njim izgubila jednega svojih najboljših sinov! In tega slavnega junaka, tega starost naše ljubljene dinastije so položili dne 26. m. m. k večnemu počitku.

Ako stoji avstrijski patrijot ob krsti preminolega zmagovalca vojskovodje globoko žalujoč, vzdiguje ga misel, da to njegovo žalost občutijo tudi daleč čez meje stare habsburške države. Povsod se pripoznavajo velike zasluge, velik pomen porušenega stebra avstrijsko-ogerske monarhije. Vsi krogi ljudstva, vsi zunanji dvori in gospodstva izražajo svoje sožalje in visoko spoštovanje do umrlega nadvojvode na neštne načine.

Kot glavni zastopnik tujih držav spremljal je sam nemški cesar junaka k zadnjemu počitku. Mej vrstami knezov nahajamo tudi princa Aosta kot zastopnika kralja Umberta, in velikega kneza Vladimira kot zastopnika ruskega carja, glavo uklanjajoča v spoštovanju do preminolega junaka Kustoce.

Takega spreveda Dunaj še ni doživel po Radeckega smrti.

Prvi za krsto je stopal cesar sam, poleg njega nemški cesar. «Zvonovi buče, topovi grme», to je poslednja pot zmagovalca Kustoce na tem svetu. Slava njegovemu spominu!

* * *

Cesarski ukaz na celo vojsko. — Vsled smrti nadvojvode Albrehta je izdalo Nj. Veličanstvo ta-le ukaz:

Naše zastave se uklanjajo, poslednji pozdrav topov grmi v čast in slavo glavnega zastopnika vojske, feldmaršala nadvojvode Albrehta. V tužni bolesti je potrto vse vojaštvo in domovina z menoj in mojo hišo vred vsled nenadomestljive izgube, katero nam je odločila volja Vsemogočnega. Občudovanje z vzvišenim čutom in toplo čutečim srcem njegovega popolnoma vojski posvečenega raznoličnega življenja; navduševnost za pleme nitega princa, kateri, sam sebi zvest, v viharjih in nevarnosti se ni nikdar omajal, kateri je bil kot zmagovit vojskovodja kras in ponos moje vojske; vsi ti in vsi oni čuti, kateri želé izraza, zahvaljujejo v globoko čuteči hvaležnosti gospoda vojskineh trum, kateri je ohranil sivega feldmaršala, kakor tudi mej svojimi izvoljenci kot enega najboljših, skoro do zadnjega vzdihljeja v popolnih močeh. Večen spomin nadvojvode Albrehta ostane kakor oni laborov venec, kateri krasi junaka Novare in Kustoce, moji vojski, mojim domobrancem in moji mornarici večen paladij zvestobe, značajnosti in zaupanja v zmago. Določam, da se imajo imenovati: pešpolk št. 44., dragonski polk št. 9. in topničarski polk št. 5. za večne čase «feldmaršal nadvojvoda Albreht».

Dunaj, dne 26. febr. 1895.

Fran Josip I. r.

Porotniki.

Da brez vstrajnega dela in truda ne dosežemo Slovenci niti mrvice narodne enakopravnosti in — pravice, to je splošno prepričanje v najzadnji slovenski koči. Da je pa mogoče doseči to in ono, ako le hočemo, pokazala je najsijajnejše naša borba za pravično urejenje porotnih sodišč. — Dokler so prihajali pred goriške porotnike le navadni zločinci, ki nimajo nikake dotike z narodnimi uprašanji in boji med Slovenci in Italijani

nismo prav umeli velike važnosti, je-li porotno sodišče sestavljeno v zmislu zakona ali le po dosednji «stari navadi». Ko smo pa doživeli par tiskovnih pravn (proti našemu uredniku) in znano pravdo proti Podgorcem, se le potem smo čutili, kakó hudo je, da ogromna večina deželnega prebivalstva (namreč Slovenci) je izključena od častne službe ljudskih sodnikov.

Ali uprav tiste zgubljene pravde, ki so sicer hudo doletele obsojence, so dale povod, da smo se začeli boriti za izvršitev onega zakona, ki določa, kakošna bodi porotna klop. Dvakrat se je razpravljalo o tem predmetu pri najvišjem sodišču, kjer smo dokazovali nepostavnost dosedanje «stare navade»; dvakrat je bil hud boj že pred obravnavo samo; na ministerstvo so šle od raznih strani pritožbe in odločne zahteve, da tudi Slovenci hočemo sedeti na klopih ljudskih sodnikov; v deželnem in državnem zboru so bile podane v tem pogledu neoporečno utemeljene interpelacije, — a naše ljudstvo smo poučevali o važnosti porotnega sodišča in o načinu, kakó se sestavlja. (Da je ljudstvo vse dobro umelo, dokazali so razni govori in resolucije pri volilnih shodih.) — Uspeh teh naših korakov je bil ta, da je minister Schönborn sam priznal v javni seji državnega zbora, da naše pritožbe so opravilene in da bo treba popraviti dosedanje «stara navado» po jasnih določilih zakona, v prvi vrsti pa, da se bo zanaprej pravilno postopalo pri sestavljanju letnih imenikov. Enako je priznal celó levičarski poslanec dr. Menger. — Minister pa pri tem uprašanju ni ostal le pri lepih besedah, marveč je poslal na Primorsko tudi ukaz, naj se opusti tista «stara navada» in naj se pri sestavljanju letnih imenikov strogo izvršuje c. kr. avstrijski zakon. —

Ta ukaz se je tudi izvršil, dasi ne še v taki meri, da bi mogli biti popolnoma zadovoljni. Naj govoré številke.

Lani je bilo vseh Slovencev le kakih 39 med porotniki, prejšnja leta pa še manj. Ves tolminski okraj jih je imel le 6, prej celó le 4. — Letos je pa velikanski razloček v razmerju italijanskih in slovenskih porotnikov. Vseh je 344, a med temi je 155 Slovencev, namreč v Gorici 7 (!), v goriškem okraju (politiškem) 87, v tolminskem pa 61, — torej skoro polovica je slovenskih porotnikov.

To je gotovo velik razloček med lanskim in letošnjim letnim imenikom porotnikov. Ako je imel tolminski okraj lani le 6, predlanskim celó le 4 porotnike, a jih ima letos 61, more biti zadovoljen s prvim uspehom našega prizadevanja.

Ali število Slovencev v letnem imeniku je očitno še vedno majhno. Evo dokaz:

V Gorici je le 7 Slovencev med porotniki. Za Boga, ali res ni več Slovencev v goriškem mestu sposobnih za porotno častno službo? Tu so 4 odvetniki, 2 zdravnika, veliko uradnikov, trgovcev, obrtnikov itd., ki imajo vse zakonite sposobnosti za porotnika.

Dalje smo iztaknili, da so v letnem imeniku le 3 Kobaridci in 3 Tolminci, ali ta dva trga imata gotovo veliko večje število mož, ki bi morali biti vpisani med porotnike v zmislu c. kr. avstrijskega zakona, a so bili izpušteni vsled «stare navade».

Da je uprav v Gorici takó malo Slovencev med izvoljenci za častno službo ljudskih sodnikov, nam ne more biti ljubo, kajti vsi namestniki pri službeni listi (36-torica) se izbirajo med onimi porotniki glavnega imenika, ki imajo svoj sedež v Gorici. Ker pa pridejo skoro vedno v poštev, ko se žreba porotna klop, tudi namestniki, vidimo v tem neko oškodovanje, ki žali naš pravni čut in ki nam ne more biti ljubo.

To so pomankljivosti, katere bodo morale oblastnije odpraviti, da ne bo nikakega spodtikljeja in nezaupnosti, kar tej moderni napravi v pravosodstvu ne more koristiti.

Ali vkljub tem pomankljivostim moramo biti le zadovoljni z letošnjim letnim imenikom porotnikov. Vedeti je namreč treba, da «stara navada je železna srajca», katere ni lahko sleči.

Prvi korak je torej napravljen. Zdaj smo radovedni le na to, kakó se bo vrtelo

tisto «kolo sreče», katero izvleče iz letnega imenika onih 36 porotnikov, iz katerih se potem žrebajo porotne klopi.

Upamo, da visoka vlada že poskrbi za to, da to «kolo sreče» se bo moralo vrteti po njenem ukazu; ako bi se to ne zgodilo, se pokaže takoj, in treba bo vreči ga med obrabljeno staro šaro in kupiti novo.

Goriške novice.

Deželni glavar baje ostane na svojem mestu, ker vlada ni sprejela odpovedi in ker sta ga prosila oba kluba, naj ostane. (Glej isto vest zadej).

Žensko podporno društvo snujejo Lahi v Gorici. V nedeljo je bil v mestni dvorani shod v ta namen. Oklic so podpisale razne goriške gospe, na prvem mestu soprogi namestn. svetovalca in župana. — Za slovensko ženstvo v tem društvu ne bo prostora, ker tudi oklica ni podpisala nobena slov. žena.

Malo semenišče. — „Soča“ od petka teden je odločno obsodila sedanje poslopje malega semenišča. (Glej to vest nekoliko dalje med „goriškimi novicami“). — Tudi zadnji „Prim. List“ v blažji obliki soglašal z nami in pravi: „Če je res, kar se govori, naj se zavod zapre že letos in sicer raje pred Veliko nočjo ko poznej. Če pa ni res, naj se občinstvo pouči. Menganje ni nikjer prida!“ — Tako pravimo tudi mi!

Izpod Turna v Gorici se je oglasilo pri nas že več ljudij s pritožbo, da č. g. Baubela, ki namestuje bivšega župnika, je popolnoma opustil slovenske propore v cerkvi. — Zeló oster dopis pošljemo v uvaževanje na merodajno mesto, ker upamo, da ne bo treba javno napeti vseh strun, da se slovenščini zopet vrnejo stare pravice. In ljudstvu potrebni krščanski nauk v razumljivem jeziku.

C. kr. kmetijsko društvo v Gorici vabi svoje udeležence k rednemu občnemu zboru v četrtek dne 7. marca 1895., ob 11. uri predpoldne. Dnevni red: 1. Poročilo centralnega odbora o društvenem delovanju v letu 1894. 2. Čitanje in potrditev: a) društvenega računa za leto 1894; b) stanje društvenega premoženja dne 31. decembra 1894.; c) društvenega proračuna za leto 1895. 3. Poročilo o porabi državnih podpor za leto 1894. (§ 30. društvenih pravil). 4. Volitev predsednika (§ 21. društvenih pravil). 5. Morebitni predlogi.

Izkaz darov za cerkev presv. Srca Jezusovega v Gorici. V Podgori pri Gorici so darovali (vse v kronah) Grof Žiga: Attems 10 k., Družina Stacul 5 k. 20 v., Anton Kogoj 1 k., Jožef Kocijančič 1 k., Janez Kocijančič 60 v., Terezija Klančič 40 v., Andrej Klavčič 1 k., Uršula Bregant 1 k., Jožef Dezorž 40 v., Anton Kocijančič 20 v., Jožef Legiša 1 k. 20 v., Ana Skočir 1 k., Janez Juretič 2 k., Štefan Bregant 80 v., Janez Brezigar 80 v., Štefan Bregant 2 k., Janez Grusovin 2 k., Jakob Bizaj 1 k. 20 v., Franc Klavčič 2 k., Marija Bregant 2 k., Jožef Bregantič 1 k., Ana Kocijančič 40 v., Janez Brezigar 80., Ana Štanta 40 v., Matija Ščurk 2 k., Lupin Anton 60 v., Franc Kulot 1 k., Anton Plet 20 v., Peter Rosolen 1 k., Alojzij Okroglič 60 v., Andrej Trpin 1 k., Janez Trpin 2 k., Andrej Petean 2 k., Peter Klavčič 1 k., Andrej Ščurk 2 k., Janez Budal 1 k., Štefan Klavčič 2 k., Jožef Gatnik 2 k., Anton Perko 60 v., Katarina Okroglič 1 k. 20 v., Matilda Vogrič 3 k., Ana Zian 1 k., Jakob Sedevec 1 k., Franc Perko 80 v., Andrej Perko 80 v., Blaž Perko 1 k., Janez Žbona 40 v., Jakob Štanta 1 k., Jožef Simoneti 1 k., Bresan Franc 1 k., Anton Delpin 1 k., Jožef Maras 1 k., Teodor Cecutta 80 v., Franc Svěčerič 1 k., Franc Hvalič 60 v., Jožef Kogoj 2 k., Katarina Pavletič 4 k., Štrukelj Anton 40 v., Jožef Perko 2 k., Izidor Celso 1 k., Štefan Cekuta 1 k. 40 v., Andrej Kocijančič 6 k., Matilda Attems 6 k., Uršula Kodelja 1 k., Terezija Serih 1 k., Karol Kocijančič 1 k. 30 v., Janez Hvala 2 k., Jožef Drufuka 1 k., Ivana Kastelič 60 v., Jožef Budihna 1 k., Jožef Basker 60 v., Ignac Trpin 3 k., Valentin Terčič 1 k., Janez Trpin 2 k., Andrej Perko 4 k., Blaž Trpin 2 k.,

Bandel 1 k., Franc Brezigar 60 v., Andrej Klavčič 40 v., Gasper Bandel 20 v., Štefan Perko 1 k., Anton Klavčič 1 k., Štefan Trpin 2 k., Anton Jermančič 1 k., Andrej Markič 40 v., Delpin Jožef 80 v., Terezija Hvalič 40 v., Jožef Klavčič 2 k., Ana Brezigar 2 k., Franc Kocijančič 2 k., Anton Delpin 1 k., Benedikt Grünvogel 2 k., Anton Okroglič 1 k. 20 v., Janez Perko 80 v., Prešeren Janez 1 k., Franc Markič 30 v., Uršula Delpin 2 k., Andrej Hvalič 40 v., Jožef Kočijančič 2 k., Janez Perko 2 k., Elizabeta Markič 2 k., Janez Kočijančič 1 k., Katarina Drašek 1 k., Jožef Trpin 1 k., Klavčič Jožef 3 k., Delpin Jožef 2 k., Štanta Janez 1 k., Delpin Andrej 2 k., Klavčič Andrej 2 k., Brezigar Jožef 2 k., Matija Štanta 1 k., Brezigar Jožef 1 k., Ambrožič Andr. 1 k., Brezigar Janez 60 v., Perko Andrej 1 k., Breziger Andrej 1 k., Kogoj Janez 1 k., Klavčič Marija 40 v., Kogoj Janez 1 k., Klavčič Marija 40 v., Kogoj Franc 1 k., Krišetič Marija 80 v., Kočijančič Janez 1 k., Spazav Andrej 1 k., Jarc Metod 1 k., Klavčič Janez 1 k., Klavčič Jožef 40 v., Trpin Anton 2 k. Jožef Klavčič zbiralec.

Starašinstvo v Rihembergu je tudi letos dovolilo 24 gld. podpore „Sloginim“ zavodom, 36 gld. pa za slov. „Alojzijevisče“.

Novo okrajno sodišče. — Presvitli cesar je potrdil ustanovitev novega okrajnega sodišča v Kobaridu. S tem se je uresničila Kobaridcem dolgoletna srčna želja. — Prvi je začel obširnejše razpravljati to uprašanje v „Soči“ l. 1889. g. Ignacij Gruntar, kobarški rojak, c. kr. notar v Ribnici. Pozneje je sestavil več prošenj, katere je „Soča“ omenjala ali celó doslovno ponatisnila. — Prav resno so se zavzeli za to sodišče vsi naši državni poslanci. Častni občan kobarški in državni poslanec za trge g. Franc grof Coronini je deloval na tistem, poslanec dr. Anton Gregorčič pa javno v sejah proračunskega odseka in v zbornici sami. Poročali smo o svojem času, da je minister Gregorčiču obljubil v neki seji, da se ustanovi sodišče v Kobaridu. Grof Alfred Coronini je skrbno podpiral oba prej imenovana poslanca. — Kobaridci so z velikim oduševljenjem sprejeli novico, da je sodišče dovoljeno. Njih hvaležnost je zagotovljena g. Gruntarju in vsem trem gg. poslancem, ki so vsak po svoje in vsi skupno delevali za uresničenje najsrčnejše želje kobarškega prebivalstva. Ker so vsi trije poslanci skupno delovali, je bil namen dosežen. Hvala jim!

Sožalnice pošiljajo furlanske občine zapored na Dunaj zaradi smrti nepozabnega nadvojvode Albrehta.

Streljanje s topiči je baje prepovedalo c. kr. okr. glavarstvo goriško in sicer pri cerkvenih in posvetnih slavnostih. — V tem pogledu bi priporočali, da bi merodajni krogi uvaževali dopis iz Ajdovščine v predzadnji „Soči“.

V Brestovici na Krasu so izgubili č. g. vikarija Jos. Kumarja, ki je umrl v tržaški bolnišnici, star 68 let. Počila mu je žila. — Poleg dušnih opravil je skrbel tudi za blagostanje svoje občine. Ta delavnost je našla splošno priznavanje in sam presvitli cesar ga je odlikoval z zlatim zaslužnim križcem. Naj v miru počiva!

V Tomaju je umrl 20. febr. č. g. Aleksander Benigar, sin tamošnjega g. nadučitelja. Rojen je bil 20. febr. 1870. in se je posvetil duhovskemu stanu. Ali bil je jako slaboten in že jako bolan je imel tiho novo mašo 13. dec. 1894. Naj v miru počiva!

V Dutovljah na Krasu je bil izvoljen županom g. Jernej Vrabec, ki je na glasu kot poštenjak in zaveden naroden mož.

Iz Komna nam poročajo, da tamošnji vodja c. kr. zemlj. knjig g. Ferd. Perhavec je bil imenovan za kancelista pri deželnemu sodišču v Trstu.

Trtna uš se širi po Vipavskem. Zasedili so jo že na Gradišču pri Renčah. — Vendar ta strahovita uš pri nas ne kaže toliko moči, kakor v drugih vinorodnih krajih Evrope.

Deželni glavar. — Oba deželnozborska kluba, ki sta imela seji, sta soglasno sklenila naprositi njegovo Prezv. g. Franca grofa Coronini-ja, naj bi se ostal na svojem dosedanem mestu. — Italijanski poslanci so brzojavno naznanili ta sklep grofu na Dunaj. Grof je brzojavnim potom zahvalil dr. Pajerja na izkazanem zaupanju in prosil, naj naznani to zahvalo „gospodom tovarišem“. — Pajer je na to priobčil v tukajšnjem „Corrieru“ notico, da deželni glavar bodisi ni odstopil, ali je ta odstop preklical, ko naziva laške poslance „tovariše“. Nam se zdi, da dr. Pajer jako zavija. Deželni glavar je prosil dr. Pajerja, naj on izreče svojim gg. tovarišem zahvalo, torej tovarišem dr. Pajerja in ne Coroninija. Toliko bolj nas potrjuje v takem tolmačenju okoliščina, da grof C. ni omenil niti z jedno besedico, kaj namerava storiti. Naravno! Ako se ostane ali ne, je zavisno več od slovenskih poslancev nego od laških.

Novica, da je grof Franc C. odložil tudi državnozborski mandat, se ni potrdila. — Namestnik Rinaldini je bil tudi v Gorici; govori se, da njegov dohod je v zvezi s krizo v deželni hiši, kajti komaj prišedši z Dunaja v Trst, šel je takoj v Gorico — to ni brez pomena. Vederemo!

„Lega Nazionale“. — Za Trstom in Gorico so začeli pristopati k „Legi“ kar vse laške občine zaporedoma. Celó Ločnik je pristopil z doneskom 25 gld. na leto. Romans 10 gld., Ronke 20 gld. itd.

Rojaki! Ta vzgled mora vspodbuditi vse slovenske občine v deželi, da storijo enako, t. j. da vsako leto dovolé po svoji moči podpore za šolske in sploh narodne namene v Gorici. Že dve leti zapored se je oglasilo lepo število naših občin z odličnimi doneski. Prosim vstrajnosti tudi zanaprej! Tiste občine pa, ki doslej še niso pristopile v tak krog požrtvovalnega dela za naš narodni obstanek, naj čim prej popravijo dosedanjo zamudo. Časi so resni, delajmo, žrtvujmo.

Preseda jim. — „Soča“ je omenila, kakó se vede židovski „Corriere“ o priliki smrti nadvojvode Albrehta. Ali čujte danes še nekaj! V istem času, ko je skoro molčal o slavnem Albrehtu, je obširno proslavljal vrline nekega čisto navadnega umrlega moža, ker je trobil v „Corrierov“ rog. To so opazili tudi pošteno misleči Goričani, med temi je pa precej naročnikov. Čujemo, ta ti naročniki so dali svoji nevolji tudi primeren izraz, ki ne bo po volji „Corrierovemu“ upravnistvu.

Raztrgani lepaki v Gorici — seveda slovenski — vsak dan naznanjajo ono proslavo „avita coltura“, na katero so naši Lah neizmerno ponosni. Čudno je le to, da redarstvo ni zalotilo še nijednega onih junakov, ki o belem dnevu preganjajo slovenske lepake, naj bo to nalepljeni še takó visoko. Na pustni torek je „Gor. Sokol“ naznanil se le proti poldnevu z rdečimi lepaki svojo maskarado, a takoj so bili potrgani, dasi so bili mnogi nalašč nalepljeni jako visoko. Gotovo mora biti neka podkupljena svojat, ki skrbno pazi na ugoden trenutek, ko najlože izvrši svoj — namen.

Ali uprav radi tega bi si moralo tudi redarstvo postaviti nalogo, da zasledi te zarotnike proti slovenskim lepakom. Ako noče storiti tega v korist zasebnikom, moralo bi se zganiti vsaj radi tega, ker se enako godi uradnim razglasom. Pred časom smo povedali jeden tak slučaj. Evo danes drugi.

Mestni zastop je sklenil na pustno soboto, da se odloži za pustni torek napovedani „korso“. Vsled tega je izdalo glavarstvo prepoved, najprej le laški, drugi dan pa tudi z lepaki v nemškem in slovenskem jeziku. Ali ob belem dnevu so bili potrgani z židov! — Uprašamo: Ali je dovoljeno tako pobalinstvo? Ali redarstvo ne misli še — narediti reda in stopiti na prste takim kvarljivcem tujega imetja?

Dve priči sta videle, da je neki lepak naše tiskarne raztrgal ob belem dnevu brivec Merlo.

Hujskarje goriškega židovskega „Corriera“ mnogo pripomorejo do tega, da neka

svojat skrbno pazi na slovenske lepake in jih trga raz židov. — Tudi v jedni zadnjih števil se huduje, da je glavarstvo izdalo gori omenjeno prepoved „korza“ v treh jezikih, češ, da takó naj dela v onih poslih, ki se tičejo okraja, ne pa mesta. — To so modrijani! Okrajno glavarstvo šteje 63.876 prebivalcev, med temi le 2136 Lahov a tu zahteva „Corriere“ uradne oglase v treh jezikih. V Gorici pa biva poleg 14.000 Lahov (!) tudi blizu 4.000 Slovencev celó po zadnjem ljudskem štetju (v resnici okoli 7000), tu pa hoče imeti le laška uradna oznanila. Tako je pravicoljubje laških židovskih liberalcev.

Pravica zahteva, da vsi uradni razglasi v Gorici morajo biti tudi v slovenskem jeziku. In do tega bo moralo priti, ker prej ne odnehamo pravične borbe za enakopravnost slovenskega jezika!

Sv. maša zadušnica za pokojnim nadvojvodo Albrehtom je bila dne 28. m. m. ob 10. zjutraj v prvostolni cerkvi; daroval je sam prevz. g. nadškof. Udeležilo se je vojaštvo, civilne oblasti, veterani in mnoga občinstva. — Šolska mladina je imela sv. mašo pa dne 26. m. m.

Zvijajo se! — Laški poslanci so popolnoma pogoreli v očeh vseh treznomislih Italijanov. Čuje se, da tudi poslanci sami so silno nejevoljni na svojega vodjo. Po zadnji svoji seji so nekateri še na ulici (ali pa še le na ulici!) izražali svojo nevoljo!

Da bi nekdo zopet poskusil odvrniti od sebe nevoljo laškega občinstva, je v „Corrieru“ ponovno napadel slovenske poslance, češ, oni so vsemu krivi, oni so prisilili deželnega glavarja, da je odstopil. — Ali to so same besede brez najmanjšega dokaza. Tudi laško občinstvo je že razsodilo, da njegovi poslanci so govorili v puhlih frazah, slovenski pa stvarno, naštevaje številke in neoporečna dejstva.

† **Baron Oskar Sommaruga**, znani podpornik katoliških društev v Gorici, uzoren poštenjak v najlepšem pomenu te besede, je umrl dne 27. m. m. ob 9. uri zjutraj. Blagi pokojnik je bil prijatelj Slovencev, kakor more biti vsakdo, komur zlati nauki naše sv. vere niso le lestvica, po kateri bi plezal navzgor od časti do časti. Sijajen pogreb bil je 1. t. m. ob 10. predpoldne. Naj v miru počiva!

V Gorici je umrl dne 24. m. m. okoli polnoči g. Janez Leban, rodom iz Črnič, c. kr. poštni uradnik v Gorici. Imel je srčno hibo, vsled česar je bil vedno bolehen, dasi se mu to ni poznalo na obrazu. — Pokojnik je bil zvest sin svojega naroda; pa tudi svoje verske dolžnosti je skrbno vršil. Še istega dne zvečer je po navadi večerjal, potem je odmolil z otroci in ženo rožni venec in šel spat. Kmalu je čutil neko slabost, da je začel stokati; žena je poslala najprej po zdravnika, potem po duhovnika a nikogar ni bilo. Okoli polnoči je pa že umrl. — Pogreb je bil 25. m. m. ob 2. pop. Spremili so ga na tej poti k zadnjemu počitku poštni uradniki in služabniki, sorodniki in mnogi prijatelji in znanci, dasi je bilo slabo vreme. — Naj v miru počiva.

Umrl je v Gorici gospod Josip Potatzky, znani ustanovitelj trgovske trvdke Potatzky v Raštelju. Star je bil 73 let. — Sijajen pogreb se je vršil 26. m. m. — Pokojnik je imel veliko znancev in še več odjemalcev med Slovenci na deželi, ki so ga zelo spoštovali, kajti bil je vseskozi pravičen mož, spreten in vesten trgovec. — Kakor znano, vodi zdaj trgovino njegov sin Anton.

Samomor. Pretečeni mesec se je obesil v domobranski vojašnici goriški neki Luigi Galuppin, star 18 let iz S. Pavla pri Tržiču. Bil je služabnik pri kletarju, ki ga je odslovil iz službe. Zdi se, da je to uzrok samomoru.

Umor. — V neki gostilni v Rabatišču je bil na predp. nedeljo ples. (Taki plesi bi se morali prepovedati!) Okoli 3. po noči sta se sprla neki Cecuta in Ussai; Cecuta je vrgel kozarec v Ussai-a, a ta se je umaknil in kozarec je zadel nekega Monti-ja. Monti skoči po koncu, a Cecuta je ušel, Monti pa za njim; dohitel ga je v sredi ulice Parcar in zabodel ga petkrat z nožem. Cecuta so

prenesli v bolnišnico, kjer je kmalu umrl, Montija pa so kmalu potem ujeli in odvedli v zapor. — Evo zopet žalosten sad javnih plesov med najnižjimi slojevi ljudstva. — Treba bo še skrbneje gojiti društveno življenje, kjer naj se pod modrim vodstvom prirejajo veselice in — ker drugače ni mogoče — tudi plesi.

V Ajdovščini je umrla 23. m. m. uzorna gospa Ana Čibej roj. Inglič, mati treh odličnih rodoljubov, velika podpornica ubožcev. Mir njeni blagi duši!

Nesreče. — Plaz snega je vzel nekega dečka, ki je šel od Fonov v Volče. — Predpustno nedeljo je zmrznila neka žena pri Soči „na dolgem“ od Volč proti Kobaridu. Kakó je prišla doli k Soči, tega ni lahko umeti.

Izpred sodišča. — V petek od 9. do 11^{3/4}. je bila obravnava pri okrožnem sodišču proti petim Ribemberžanom, ker so po noči razsajali in s kamenjem vznemirjali vaščane.

Brata Filip in Josip Kerševan sta bila oproščena; drugi Jos. Kerševan in Anton Birska sta dobila 3 mesece, Fr. Kerševan pa 2 mes. ostre ječe z enim postom na mesec.

Državno pravdnistvo je tožilo zopet v italijanskem jeziku, dasi so vsi obtoženci Slovenci in dasi zna vsaj namestnik drž. pravdnika prav dobro slovenski jezik. — Obtožence je zagovarjal dr. Stanič. Namestnik drž. pravdnika je utemeljeval obtožnico laški, a na slovenski govor dr. Staniča je odgovoril slovenski. Gosp. dr. Sanzin je pokazal pri tej priliki, kakó ima v popolni oblasti oba jezika in da se ne brani, govoriti tudi slovenski, ako je potreba. — A tako potreba je vselej, kedar so obtoženci in zagovorniki Slovenci. Zató priporočamo svojim čitateljem, da gredo le k takemu odvetniku, ki govori pri sodišču izključno slovenski. — Dr. Stanič stanuje v Gosposki ulici št. 4. (v hiši bivše gostilne „pri zlatem levu“).

Od poldne do 12^{3/4} se je vršila obravnava o utoku našega urednika proti predzadnji zaplembi „Soče“. (Članek je bil zaplenjen radi viteza Rinaldinija). Urednika je zastopal dr. Stanič. Obravnava je bila vseskozi slovenska. — Sodišče ni potrdilo zaplembe po § 300 v zmislu predloga drž. pravd., ampak po § 492.

Zadruga patronata. — Kakor smo ob svojem času naznanili, ustanovila se je v Gorici zadruga patronata za odpuščene jetnike v pokn. grofiji goriško-gradski. Predsednik je državni pravdnik v Gorici g. vitez Canevari. Po potrjenih pravilih, ki leže pred nami, posnemamo:

Zadruga ima namen, pomagati z dejanjem in svétom onim izpuščenim jetnikom iz pokn. grofije goriško-gradske, ki so pred zaporom tukaj stanovali, ako so se za časa zapore in kazni poboljšali in so vredni podpore; dalje preskrbeti jim kako pošteno delo in tako preprečiti, da ne zagazijo zopet na kriva pota. Zadruga ima sedež v Gorici in se imenuje „Društvo patronata za odpuščene jetnike v pokn. grofiji goriško-gradski“, (Associazione di patronato dei liberati dal carcere nella contea principesca di Gorizia e Gradisca). Do podpore imajo pravico vsi, kateri po prestani kazni nimajo zaslužka ali dela. Podpore se ne dovoljujejo, ako so minuli 3 meseci po prestani kazni. Kdor se vnovič zakrivi, navadno ne bo smel pričakovati podpore. Društvo bo skušalo doseči svoj smoter, da preskrbi oproščenim kaznjencem delo ali poslovanje; potrebné hrano, obleko, stanovanje, dokler ne dobé stalnega zaslužka; orodje in snovi za rokodelstvo, s katerim so se bavili pred zaporom; da se razprodajo reči, katere so sami izdelali v svojem rokodelstvu; da jim podari v izvanrednih slučajih male svotice denarja, da zmagajo neobhodno potrebne stroške. Za društvene namene pa poskrbi: s prispevki društvenikov (v znesku 2 kron na leto) in z morebitnimi darovi vlade, društev in zasebnikov. —

Kdor si natančneje hoče pogledati pravila omenjenega društva, naj se oglasi pri g. predsedniku. Omenjati ni treba, da je bilo to društvo prepotrebno, kajti koliko kaznjencev je že bilo, ki so po prestani kazni bili brez dela, brez podpore, in ki so vkljub dobri volji in moralni moči, poboljšati se,

zopet zašli na kriva pota, ne vedoč si drugače pomagati. Obup, rekel bi, in človeška nezaupnost, tirala jih je zopet do zločinov, pozabili so zopet svoje človeške vzvišene naloge in sedaj ječe v temnih prostorih, oropani slobode, pokoreč svoje zločine, katerih morebiti bi ne bili izvršili, ako bi se jih bilo usmililo dobro človeško srcé. — Dal Bog društvu obilen uspeh v prid vrednim spokorjenim kaznjencem in v prid človeški družbi

Podpisal je! — V zadnjem „Primorcu“ smo poročali, da na magistratu niso hoteli podpisati ubožnega lista, ker je bil spisan v slovenskem jeziku. Ali ko sta omenjeni dve stranki šle od namestniškega svétnika viteza Bosizia zopet na magistrat in sicer naravnost k županu, je ta po kratkem obotavljanju jedni stranki vendarle podpisal. Ni pa potrdil ubožnega lista, marveč le — pristnost župnikovega podpisa, ki je podpisal ubožni list pred njim. Kakó pride mestni župan do tega, da potrjuje pristnost župnikovega podpisa, tega sicer ne moremo umeti; umejemo pa, da si je dr. Venuti s tem olajšal vest, češ, podpišem in vendar ne potrjujem tega, kar je spisano v slovenskem jeziku, v onem mrzkem mi jeziku, kateri govori — moja mamka.

Drugi Slovenec je šel k županu s spisano pritožbo na namestništvo v jedni roki, v drugi pa mu je molil ubožni list, rekoč: „Če ne podpišete, pošljem to le na namestništvo“. — In podpisal je!

Doznali smo, da na interpelacijo naših poslancev o tej reči je prišlo mestnemu županu naročilo, naj se opraviči. On se je kaj „modro“ izgovoril, češ: krstni listi so bili vedno tiskani v treh jezikih, ali odkar ima tiskarno g. Andrej Gabršček (ta nemirnež, ki se povsod utiče in nam dela preglavice!), mi prihajajo v roke samo nemško-slovenski ubožni listi, a takih jaz ne bom podpisoval.

— Nam se pa zdí, da g. župan mora podpisati tudi samo slovenske ubožne liste, kakor bi se ne branil podpisati samo italijanskih. Slovenski in italijanski jezik sta tu deželna in mestu navadna, torej enakovredna jezika. In takó bo moralo biti! Dr. Venuti je le v toliko pravi sin te dežele, kolikor je slovenske krvi v njem! Naj bi si vendar že enkrat zapomnili to resnico!

Ni denarja! — Takó tožijo naši mestni očetje v Gorici, ko bi trebalo kaj dati za kako koristno napravo v mestu ali deželi. Ali za neplodne demonstracije imajo vedno dosti denarja, kakor smo videli že o pre mnogih prilikah.

V zadnji seji mestnega zastopa so pa darovali 100 lir za škodo po potresu v Kalabriji (južni Italiji), in 200 gld. letne podpore znani „Lega Nazionale“. Takó izziva in žali mestne Slovence naš mestni zastop! Pride dan osvete!

Mestni zastop goriški je izrekel laškim deželnim poslancom zaupnico na njih o d l o č n e m postopanju. — No, naj le ostanejo vedno takó „o d l o č n i“, bomo videli, kakó daleč jih to privede!

Učiteljske plače. Goriški „Corriere“ pripoveduje, da izstop slovenskih poslancev iz deželnega zbora bo imel za naše učiteljstvo škodljivo posledico, namreč, da lani sprejeti a nepotrjeni zakon še eno leto ne pride do izvršitve. — To pa ne more biti resnično, kajti potrjenje ni prav nič zavisno od novega glasovanja v deželnem zboru, potrebna pojasnila pa dá vladi le deželni odbor. Zakaj tega deželni odbor ni še storil, ne moremo umeti, saj je poročevalec o istem zakonu ob enem odbornik. — Svetujemo učiteljskim društvom, naj se obrnejo do ministerstva s prošnjami, da bi za zdaj predložilo v sankcijo tak zakon, kakoršen je.

Sožalnica. — Poleg deželnega odbora je tudi goriški župan dr. Venuti poslal na Dunaj sožalnico v imenu goriškega mesta na smrti slavnega nadvojvode Albrehta.

Izjava. — Danes štirinajst dni zjutraj nam je bilo poslano po posebni osebi iz Vrtojbe sledeče pismo:

Gor. Vrtojba, 18. febr.

Prosim, gospod urednik, če je še mogoče, v jutrajšnji „Primorec“ to-le veliko

nesrečo, katera se je danes zgodila, da človeka groza prijema, natisnit to-le(!), od svojega(!) sina naprošeno:

Iz gor. Vrtojbe: Naš gospod župan je danes ob šesti uri zjutraj nagloma umrl. Zadel ga je božji žlak ali kap. Nagle in neprevidene smrti reši nas o gospod!

Vaš spoštovani(!)

Florjan Boštjančič,
obč. staresina.

Na to jasno naznanilo smo seveda priobčili v „Primorcu“ ta „žalostni dogodek“. Ali pokazalo se je, da pošiljalec tega pisma je naše uredništvo nesramno nalagal, kajti župan vrtojbenski, hvala Bogu, še živi in ni bil niti bolan. (Par dni poprej je bil zdrav in vesel v naši tiskarni). — Umevno je, da taka novica ni mogla biti po godu ne županu, ne rodbini, sploh nikomur, ki o tej smrti ni ničesar vedel.

Da pa doposiljalcu te novice mine volja, zbijati podobne šale, kar bo njemu za plačilo, a vsem drugim za učilo, smo to pismo izročili sodišču, da kazenski postopa proti „Boštjančiču“. — V Vrtojbi ste dve stranki. Ni dvoma, da je „Boštjančič“ županov nasprotnik. Ali da nasprotstvo ne sme segati takó daleč, pouči ga pristojno sodišče.

Uredništvo „Primorca“.

Dostavek. — Gospod vrtojbenski župan je bil po drugih opravkih v našem uredništvu. On je pisavo skoro da spoznal in zagotovil nas, da je podpis ponarejen. Toliko hujše! Pomilujemo onega, ki si je mislil takim grdim načinom prirediti pustno šalo. Uveri se kmalu, kakó nevarna je taka igra!

Da bi ne bilo nepotrebnih hujskarij, je naš urednik sporočil o tej nedovoljeni šali uredništvu nekega slov. lista, ki izhaja tukaj. Mi onega lista sploh ne čitamo, ali sporočili so nam prijatelji, da uredništvo se ni prav nič oziralo na to pojasnilo. — Njegova reč!

Umrl je v št. Petru pri Gorici g. Ivan Batistič, bogoslovec, ki je lani z odliko prebil zrelostni izpit. Pogreba so se udeležili dijaki višjih razredov s svojimi profesorji in bogoslovci, ki so mu na pokopališču v slovo zapeli ginljivo pesem: „Jamica tiha“. Pokojnik je bil od tretje šole naprej gojenec tukajšnjega malega semenišča, kjer si je nakopal bolezen. Sam je pravil često, da je žrtva malega semenišča. Njegova mati bridko obžaluje oni trenotek, ko se je odločila, dati svojega ljubljence v malo semenišče.

O tej priliki ne moremo kaj, da ne bi omenili številnih pritožb, ki nam dohajajo o malem semenišču od vseh strani, tudi od duhovniških. Pravijo, da je stanovanje skrajno nezdravo. Ni čuda! Malo semenišče je bilo nekda — milarna in svečarna. Vsa vlaga je ostala v zidovju in v tleh. Za poslopjem izvira studenec. Vrh tega leži na osovjem kraju, kamor le redko kedaj prisijejo solnčni žarki. Nasledki nezdravega stanovanja se za libog tudi poznajo na gojencih malega semenišča. Vsa mladina tam hira in — umira. Pravijo, da je tam po zimi cela — bolnica.

Velika večina teh mladeničev toži, da jih bole prsi, v tem ko so dijaki zunaj semenišča po večini zdravi, dasi ne žive tako dobro niti tako redno. Dokaz, da je jedino nezdravo stanovanje vzrok boleznim!

To smo morali povedati, če tudi bi nas kdo radi tega grdo gledal, ker nas boli srce, ko vidimo kako nam hira in umira cvet naše mladine. Kaj bode z našim naraščanjem, posebno duhovniškim, če se stvari korenito ne spremenijo? Glejte, gospoda, dokler je še čas!

„Lega Nazionale“ je sklenila, ustanoviti v Devinu ljudsko šolo in otroški vrtec. (Enako v Grižonu in v Labinju v Istri). Vsi stroški so proračunjeni na 20.000 gld. Devinci pozor!

Komen ali Comen? — Čuje se, da pošto vodstvo je dalo izbrisati s poštnega pečata Comen, takó da ostane zanjeprej jedino pravilni Komen. — Tako je prav! Vse občine v deželi bi se morale potruditi, da pošta odpravi stare spake s svojih pečatov, n. pr. Auzza, Chiapovano, Rubbia, Sessana itd.

Od sv. Lucije pišejo: C. kr. pošto in brzojavno ravnanje v Trstu je dalo napraviti v Idriji pri Bači na prošnjo g. Fr. Kovačiča nabiralnico za pisma. Nastavljena je od 10. m. m.

— Pri Sv. Luciji razsaja med otroci davica. Umrlo je že 13. otrok za to boleznijo. C. kr. okraj. zdravnik pa ni bilo blizu, ker je menda — preblizu.

Iz Bolca so poslali 19. m. m. župani iz vsega okraja brzojavni zahvali našima državnima poslanca na Dunaj, zahvaljujeva ju za neumorno delovanje in odločno postopanje. Podpisani so: Jonko, Trebše, Doméščik, Hrobat, Rot, Zorč, Fon in Černuta.

Iz Kromberga, 20. febr. (Sprejem novoporočencev). — Kakor je naznanil zadnji „Primorec“, poročil se je v soboto na Dunaju visokor. gospod Dragotin Coronini-Cromberg, sin našega državnega poslanca, z dražestno konteso Olgo pl. Westphalen od Fürstemberga. Vse Kromberžane je poleg vsega tega še jako razveselila novica, da novoporočenca bosta stanovala v kromberskem gradu, ki je poln starih in zgodovinskih znamenitosti.

Ko smo doznali, da novoporočenca prideta v Kromberg že 19. t. m., pripravili smo v naglici, da dostojno sprejmemo takó odlična nova člana naše občine. — Pri šoli smo postavili v naglici lep slavlolik, na katerem se je bliščal krasno izdelan napis: „Dobro došla! Novoporočencema srečo in blagoslov iz neba!“ Tudi v gradu je bilo vse na nogah, vse se je pripravljalo, da dostojno sprejme novega gospoda. Ob 11^{1/2} se je približala kočija Krombergu. Pri slavlolu smo pričakovali novoporočenca, katera smo prav pristréno pozdravili. Č. g. vikar Anton Pahor ju nagovori v imenu vsega prebivalstva te duhovnije; g. učitelj Čopi pa ga pozdravi v imenu občine in šolske mladine. — Novoporočenca sta bila iznenadena zaradi nepričakovanega vsprejema in ginjena sta se zahvaljevala na vse strani. Potem sta se odpeljala med vsestranskim pozdravljanjem dalje v grad. — Zvečer so goreli v gradu umetni ognji. — Naša občina je pa poslala častitke že na Dunaj na dan poroke.

Gospod grof se pridno uči slovenski, a v Krombergu bo imel več prilike, da se privadi slovenskemu govorjenju. Ker pa naša nova milostna gospa grofica dobro zna ruski, ji slovenščina ne bo delala težav. — Dal Bog, da bi srečno in zadovoljno živela v naši sredi, med slovenskim ljudstvom, ki ju bo spoštovalo in ljubilo. Mnogaja ljeta!

Iz Tolmina. (Sv. misijon). — Od 9. do 18. m. m. vršil se je sv. misijon. Prečastiti gospodje Lazaristi iz Ljubljane: Nežmah, Macur in Klančnik so ga vodili. Vsak dan so imeli po tri govore, zjutraj ob 6. in 10. uri; popoldne ob 2. Dasi je bila huda zima, vendar so župljani pridno obiskovali cerkev in zvesto poslušali po času in razmerah ukrojene govore. Dasi so mogli vsi župljani biti deležni vseh dušnih dobrot sv. misijona, je preč. g. dekan razdelil listke, drugače bi nastal velik nered. Častiti gospodje sosedje so pomagali spovedovati; med njimi tudi preč. g. župnik Lilek v pokoju na Sv. Gori, sošolec dekanov. Ljudstvo je z vso vnemo prisustvovalo različnim pretresljivim prizorom, tako da stoteran sad ne izostane. Vsako toliko časa potrebuje ljudstvo nekega dušnega vznosa, pri kojem nekoliko po koncu pogleda, kjer se nahaja stalna in jedino prava domovina, pustivši na stran vsakdanja opravila. Čast in hvala p. n. gosp. Lazaristom, da so svojo nalogo tako častno rešili.

„Lazaristi...“ ta beseda pride od St. Lazarus, predmestja v Parizu, kjer je bil ta red ustanovljen l. 1626. od sv. Vincenca Pavljanskega. Pobožni grof Joigny in njegova žena sta podpirala tega svetnika, da bi se ta misijonski red ustanovil. Leta 1632. je bil od Francoskega kralja in papeža potrjen. Poglavitni nameni tega reda so: 1. Razširjenje Kristusovega nauka med neverniki. 2. Poduk mladine. 3. Pospeševanje krščanstva, sosebno na deželi, to je sv. misijoni. Lazaristi so posebno razširjeni po Francoskem, kjer se pogostoma vršijo sv. misijoni. Tudi v Avstriji je več redov, sosebno na Poljskem. Verni so končali sv. opravilo z najboljšimi sklepi —

samo, da bi vztrajali. Vztrajnost je pa zavisna od zunanjih okoliščin, sešeno od dobrih zgledov v onih krogih, — ki stojijo nad navadnim ljudstvom.

Iz ajbske županije pri Kanalu, 20. febr. — „Sami smo krivi!“ pisala je „Soča“ pred par leti in dokazala, kakó smo Slovenci sami največ krivi, ako smo še dandanes na slabem z ozirom na narodno enakopravnost. Evo slučaj v naši občini, ki dokazuje, kakó Slovenci bljujemo sami sebi v skledo.

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Gorici je poslalo vsem županstvom okrožnico št. 1871, z dne 1. t. m. Okrožnica je šla po abecednem redu — toraj najprej v Ajbo. Naše županstvo je poslalo okrožnico takó-le dalje: „An die Gemeindevorsteherung Anicova. — Dieser Gemeinde nicht zuständig und auch gänzlich unbekannt. — Gemeinde Ajba, am 9. Febr. 1895. Der Bürgermeister Lovišček“.

Takó je torej! Naše županstvo podpira nemškutarijo in kvari celó pošteno slovensko Anhovo v Anicova. Potem naj pa slov. poslanci delajo čudeže v boju za narodne pravice!

Iz Ajdovščine. — Hvala Bogu, da je minul — pust namreč. Zdaj treba, da se noge odpočijejo in mošnjički zopet napolnijo. To vam je bilo kakor v velikem mestu. Od sv. Treh Kraljev naprej bilo je vsako soboto kaj družega: ples, igra, zopet ples, opereta, maskarada, tamburaši, sremski in ribniški; zaključil je sijajni ples društva „Edinost“, na katerem smo občudovali uprav velikomestne toalete. Pustni torek pa nas je razveseljeval običajni „korzo“. Vozov je bilo okoli 70 in razmetalo se je nad tri stote sladčice. (Pojte no! Uredn.)

Kaj družega? Porok polno! Dne 20. februarja poročil se je tudi vrli narodnjak g. Janez Kalin z dražestno gđ. Jadvigo Žvokelj. Častitamo rodoljubnemu parčku in želimo, da bi bila srečna.

Tukajšnja gospa učiteljica Leopoldina Kersnik-Rottova je premeščena na lastno prošnjo v Rihemberg in je pretekli teden zadela v loteriji terno na 10.000 forintov. Častitamo na obojem. Ob tej veseli priliki podarila je srečna gospa tukajšnji ženski podružnici sv. C. in M. znesek 20 for., da se tem prej nabere stolak za pokroviteljino.

Tovarna se je dozidala. Zdaj mrgoli polno monterjev (postavljalcev strojev) v Ajdovščini. Z inženirji vred jih je do 60; uprav v zadregi smo, kje bi jih prenočili. Ti ljudje služijo velike plače, od 10 do 20 gld. na dan dobi vsakdo, pa rečem Vam, da vse zajedó in zaplešejo. Zlati časi za naš kraj! — V tovarni se napravi električna razsvetljava. Zastop občine Ajdovščine se je, kakor vsakokrat, tudi takrat potrdil in pridobil tudi za trg električno razsvetljava, in sicer brezplačno. Kdaj bo svečana otvoritev, še ni gotovo.

Zimo smo imeli uprav sibirsko. Vodnjak na trgu je zamrznil in ne dá vode od sebe. Zameti so bili po nekod do 10 metrov visoki.

Še nekaj. Te dni sta bila dva visoka srbska dostojanstvenika tu in gledala ter pregledala celo dolino, da najdeta primeren prostor, kjer se bo zidala vila za razkralja Milana. Posebno jima je ugajala v ta namen planotica nad Staro babo, od koder je krasen razgled po celi dolini, in je prostor primeren za nasade, posebno vinogradov.

Iz Bolca, 25. febr. — Poročali smo, kakó lepo da napreduje naša mlekarnica. Danes nam je sporočiti zopet vesel napredek te prekoristne zadruga. Zadnje dni je namreč zadruga kupila hišo na kraju trga, katero spomladi prezidajo v pripravno mlekarnico.

Mlekarnica nam daje že zdaj prav lep dohodek. Le v mesecu januarju je razdelila med zadržnike okoli 700 gld. Kdaj smo doslej dobili za mleko toliko denarja?!

Iz tega je razvidno, da le v živinoreji je naše blagostanje. To tudi vsakdo priznava. Zató bo vsakdo redil kar največ mogoče živine. Imel bo dosti mleka, za katero prejme lep denar, pa tudi dosti gnoja, da bomo mogli dobro gnojiti polja, ki bodo torej bolj rodila.

Iz tega je razvidno, kakó dobra misel je bila, ustanoviti tudi pri nas tako mlekarnico. Naj bi delovala tudi znanprej po do-sedanji poti!

Ostala Slovenija.

Državnozborna volitev na Dolenjskem. Učerašnji teden so izvolili volilci dolenjskih mest in trgov na mesto g. Šukljeja, ki se je prikoalicioniral do dvornosvetniškega dostojanstva, svojim državnim poslancem ribniškega sodnika in dež. poslanca g. Fr. Višnikarja. Razmerje glasov pri volitvi je to-le: Vseh volilcev je bilo 801; volitve se je vzdržalo 200 volilcev in sicer: v Krškem 20, v Kostanjevici 22, v Kočevju 33, v Ribnici 23, v Novem mestu 60, v Metliki 27, v Črnomlju 6 in v Višnjigori 9. — Za gosp. Višnikarja je glasovalo 395 volilcev, dočim je g. Zupan dobil samo 193 glasov, tretji kandidat pa, grof Margheri, je dan pred volitvijo uvidel, da nima kar nič upanja in je radi tega umaknil svojo kandidaturo.

Višnikar je torej sijajno zmagal in, kar je zanj, ki hoče biti naroden poslanec, velike važnosti, zmagal je z lepo večino glasov. Varal bi se pa, kdor bi iz te zmage gospoda Višnikarja hotel dokazovati, da se je koalicijska ideja tako trdno ukoreninila, da je bil voljen maloznani kandidat Višnikar proti splošno znanemu g. prof. Zupanu.

Koalicijska ideja ni pri tej volitvi kar nič uplivala, uplivali so vsi drugi razlogi.

Dvorni svetnik Šuklje pridobil si je na Dolenjskem, zlasti z dolensko železnico, precej ugleda.

Gospod Šuklje ima po dolenskih mestih mnogo privržencev in te je pozval v boj za svojega kandidata ter šel tudi sam v ogenj zanj.

Ta gorečnost g. Šukljeja za svojega varovanca ne izvira zgolj iz prijateljstva ali iz načelnih in stvarnih razlogov. G. dvorni svetnik je bil osebno vezan, spraviti na svoje mesto v državni zbor moža, ki bo plesal, kakor bo on žvižgal, in kakor bo želela vlada. G. Višnikarju je dalje koristilo njegovo osebno, iz ljudomilega njegovega značaja izvirajoče znanstvo z volilci v Ribnici, nekaj slavna vlada, največ pa njegov protikandidat prof. Zupan.

G. prof. Zupan je stopil v volilni boj s programom, ki ni bil ni jasen ni dolečen in s tem je marsikaterega volilca pregnal v Višnikarjev tabor. Dalje volilci niso prav zaupali g. Zupanu, ker so zanj agitovali najstrastnejši tisti okajeni poštenjaki, kateri prisegajo na „Slovenca“ in ki po mestih omike nikakor niso priljubljeni, dočim so starejši duhovniki ostali hladni in se le malokje vtikali v volilno borbo. To je marsikaterega spravilo na misel, da je prof. Zupan kandidat „Slovenčeve“ stranke in da razsodni ljudje kandidatov te stranke ne marajo — kdo bi se temu čudil?

Kdor pozna razmere na Dolenjskem, je bil že v naprej uverjen o Višnikarjevi zmagi, rekoč, da v tem volilnem okraju odločajo le krajevni oziri. Da slovenska narodna stranka tega pojaza starokopitnega in nezdravega partikularizma ni in ne more biti vesela, je pač samo ob sebi umevno. Partikularizem je nevaren in škodljiv povsod, zlasti pa pri nas Slovencih, in da cvete na Dolenjskem še tako bujno, je dokaz, da čaka narodne stranke ondu še mnogo, mnogo dela.

Iz Idrije nam poročajo, da je imela ondota posojilnica v teku 3 mesecev svojega obstanka $\frac{3}{4}$ milijona kron prometa. Tu se vidi, kakor velika potreba je bil ta zavod. Ondi namerujejo zidati „Delavski narodni dom“.

—o—

Ravnopravnost pri pošti v Trstu. — „Slovenec nima sreče“ — pel je Stritar — namreč v Trstu, kjer njega jezik celó državni uradi ne spoštujejo. Minole dni je neka slovenska stranka hotela odposlati poštni zavoj v Konjice na Štajersko. Izročivši poštno spremnico (slovenski sestavljen) dotičnemu uradniku, začel se je ta na njo v pričo mnogo družih oseb jeziti se kakor sledi: Che no i

že boni de scriver in italian o todesco e no in šta lingua. Maladetta razza! Šti porchi de sčavi no i že altro che per far dispetti!“ Stranka ni reagovala na te robotosti, temveč, kakor čujemo, pritožila se na pošto ravnateljstvo v Trstu. Skrajni čas bi pač bil, da se tudi politično društvo „Edinost“ in naši poslanci v državnem zboru potegnejo za to, da bi nam vsaj državni uradniki ne žalili naše narodnosti na enak surov način. 40.000 tržaških Slovencev pač zasluži ter plača zadosti na davkih in pristojbinah, da se jim nastavi uradnik, ki bode več njih jeziku in da bode z njimi vsaj uljudno ravnal. Kje je pač toliko opevana laška kultura (celo pri c. kr. uradniku), ako s strankami tako ravna? Preblagorodnemu gospodu Pokornju, poštnemu ravnatelju, priporočamo, da tega srboritega uradnika premesti kam tja doli v Kalabrijo, kjer bode občeval samo z Lahji, pri pošti na južnem kolodvoru pa naj blagovoli namestiti samo uradnike, ki bodo umeli tudi slovenski — saj mu enakih izvestno ne manjka. —

„Edinost“.

Hrvaštvo Opatije. — Kakor piše „Naša Sloga“, da odkar so pričeli v Opatijo prihajati cesarji in cesarice in drugi visoki gostje, hočejo nepoklicani ljudje temu mestu dati ptuj obraz. Ali uprav to prizadevanje ptujcev je uzrok, da se hrvaška zavest vedno bolj širi v Opatiji. Da je temu takó, je priča tudi poslednja zabava podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Istro, pri kateri se je izvajal prezanimiv spored s petjem pod vodstvom jednega čestitega Slovenca. In tukaj bodi omenjeno, — nadaljuje „Naša Sloga“ — da Slovenci in Slovenke, ki so se preselili v Opatijo, smatrajo isto kot svojo drugo domovino in delujejo kot „prava jednokrvna braća“, katere vsi ljubijo in spoštujejo kot prave domačine. Žal, da Slovenci-uradniki delajo izjemo, kajti mrzli so nasproti narodnim zadevam. — V letošnjem predpustu so imeli v Opatiji več veselice. Dne 5. januarja sta imeli moška in ženska podružnica istrske Ciril-Metodove družbe zabavo s plesom, potem pa sta priredili društvu „Zora“ v Opatiji in „Bratimstvo“ v Voloskem skupno veselico, na katero se je zbralo nad 400 oseb. V naših razmerah je tolika udeležba res jako lepa. Tretja, na dan 20. m. m. določena zabava se je vsled smrti nadvojvode Albrehta opustila. S tem in tudi na druge načine smo Slovenci in Hrvatje pokazali svoje sožalje, kaka pa je proslavljena madjarska lojalnost, se vidi iz tega le slučaja. Ko je zakleti sovražnik naše monarhije in našega cesarja, Ludovik Kossuth, umrl, takrat je žalovala vsa Madjarska in seveda tudi „Ugarsko-hrvatsko dioničko pomorsko parobrodarsko društvo“. Takrat so bile zastave na ladjah te družbe v znak žalosti tako nizko obešene, da so se skoro po morju vlačile, sedaj pa vihrajo na najvišjih jamborskih vrhovih, tako izzivajoče, da bi jih človek najraje doli strgal. — Ta mesec bodo v Opatiji in v Voloskem občinske volitve. Slavna vlada jih je nalašč odlagala tako dolgo, da so prišli posestniki vil, ki bodo glasovali z Lahji.

V Rovinju je okrožno sodišče obsodilo več kmetov, ki so demonstrirali v Balah (okraj puljski) o priliki afere dvojezičnih napisov. Obsojeni so večinoma zapeljani po italijanskih hujskačih, ki so pa pobrali kopita.

Istrsko vino na narodopisni razstavi v Pragi. — Kakor čitamo, bode imela tudi „Istrska vinarska zadruga“ iz Pulja na narodopisni razstavi v Pragi svojo posebno „ochutnávarno“ (poskušalno), koja je razstavni odbor dobrovoljno prepustil družbi na razpolago.

Narodni sklad. — „Slovenski Narod“ je priobčil prvi izkaz darov za narodni sklad v skupnem znesku 501. gld. 20 kr. — Doneske je pošiljati g. c. kr. notarju Ivanu Gogoli v Ljubljano.

Štajersko. — Ustanova v proslavo 50-letnice vladanja presvitlega cesarja. Kakor čitamo, začno na Štajerskem zbirati denar za ustanovo, iz katere bodo dobivali podporo slovenski vseučilišni dijaki, ki hočejo ustopiti v državno službo, tako dolgo, da dobé plačo kot državni uradniki. V kratkem izide oklic.

Na smrt obsojen je bil dne 4. m. m. pri porotnem sodišču v Celju mizarški pomočnik Alojzij Turkuš radi roparskega umora. Novembra meseca je namreč umoril in oropal kovaškega pomočnika Štefana Ferberja.

Poštni pečat v Radmirju ima samo nemški napis „Trautmannsdorf“. Živa duša v Savinjski dolini ne pozna te spake in šment vedi, kako so jo „pogrunjali“. Občinski zastop menda ukrene kaj proti takemu pačenju lepih slovenskih imen.

V Vuzenici so pri občinskih volitvah v 3. razredu Slovenci sijajno zmagali; v Velenju pa prikrat v vseh treh razredih.

Šole. Po poročilu deželnega odbora je na slovenskem delu širske dežele, torej med Slovenci že 9, reci devet čisto nemških ljudskih šol, 39 nemško-slovenskih in 209 slovenskih šol, na katerih se pa uči nemščina kot predmet.

Predlogi za ponemčevanje. Da bi se dobilo več učiteljev nemškega mišljenja na Spodnjem Štírskem, nasvetujejo modrijani štir. deželnega odbora in zbora, da bi veliko nemških kandidatov se učilo s pomočjo deželnega odbora na učiteljskem v Mariboru, s pogojem, da bi potem bili nastavljeni na Spodnjem Štajerskem.

Društvene vesti.

— „Goriška Čitalnica“, kot prvo in glavno slov. društvo v Gorici, je bilo odpovedalo svoj veliki ples v znamenje žalosti na smrti slavnega nadvojvode Albrehta. S tem činom je tudi na zunaj pokazano sožalje slovenskega prebivalstva v Gorici na tem velikem udarcu, ki je doletel našo prejasno vladarsko hišo habsburško.

— Goriški Sokol. Maskerada se je izborna sponesla vkljub zelo slabemu vremenu. Udeležba je bila toliko, da večje ne morejo prenesti sedanji prostori. Mask in kostumov je bilo toliko, kolikor morebiti še pri ni-jedni enaki zabavi med goriškimi Slovenci. Mnogi kostumi so bili takó ukusni, krasni, da pri „Goriškem Sokolu“ takih sploh še ni bilo. Dve krasni maski ste došle celó iz Kanala, jedna iz Solkana. Hvala jim na trudu. — Več mask in mnogo oseb je bilo zavr-njenih, ker si niso oskrbele ustopnic. — To nam je zopet nov dokaz, da zanimanje za to društvo raste tudi v boljših slovenskih krogih, dasi še jako pogreša moralne in gmotne podpore med slovenskim razumnist-vom, ki se je doslej uprav izogibalo „Sokola“. Prav častno izjemo dela tudi v tem pogledu naš kolodvor; skoro pol ure hoda je odda-ljen, a najslabše vreme ne ovira znanih ta-mošnjih rodoljubnih rodbin, da bi ne prišle počastit „Sokola“ s svojo navzočnosjo. Pri tej maskaradi smo opazili še par drugih na-rodnih rodbin iz čitalniške srede, a — žal! — še vedno veliko premalo. Pri „Sokolu“ se zbira toliko inteligentnega ženstva, da bi lahko našli mnogi gospodje tudi iz čitalniške srede prav lepo družbo in zabavo. — Pro-simo, da bi se začelo enkrat tudi dejanski uvaževati, da „Sokol“ jedno najvažnijih dru-štev za razcvit slovenskega življenja v Gorici!

Zabava je bila do konca nenavadno ži-vahna. Godba klovnov je iznenadila občinstvo. Tudi medved in opica sta mnogo pri-pomogla k živahnosti. Poljski žid je drago prodal vse slaščice. — Upamo da zanima-nje za to društvo bo polagoma rastlo tudi v prihodnjem letu, da bo prihodnja maskarada še sijajniša od letošnje. Žal, da so postali prostori že pretesni!

V postu priredi „besedo“ s petjem, tamburanjem in igro.

Telo v a d b a se vrši zopet redno vsako soboto ob 8. uri zvečer. Bratje Sokoli naj ne zamudé te prilike!

— „Slavija“. Mnogi naši rojaki se še vedno obračajo na našo tiskarno ali do g. L. v zadevah naše narodne zavarovalnice banke „Slavije“. Prosimo, da se v teh poslih vsakdo obrača do g. Antona Jere-tiča, trgovca s papirjem v Semenški ulici.

— Iz Št. Petra pri Gorici je sprejela „Soča“ zelo obširen dopis o novih razmerah v društvu „Slovenska zveza“ in o zadnji vese-

lici. Nekateri prizadeti gospodje so itak že dosti hudi na uredništvo, zato dopisani priobčila v celoti. — Najprej dopis opisuje veselico, katere se je udeležilo prav veliko občinstva, tudi iz Gorice in ostale okolice. Petje je bilo izborno, kajti pevske moči so prav do-bre, a g. učitelj se je močno potrudil, da bi dokazal, da tudi brez g. Lacine se dá kaj narediti. Tudi deklamacija in igre so močno ugajale občinstvu. — Dopisnik pa na to hudo obsoja igri — prevoda iz laščine. Nekaj pri-zorov je baje celó nedostojnih (tam kjer govori o „ricinovem olju“ in posledicah) itd. — Potem pa opisuje sedanje razmere med g. dekanom in nadučiteljem, ki sta bila še pred kratkim huda nasprotnika, a se zdaj prav dobro razumeta. — Ne maramo — nadaljuje „Soča“ — niti ob kratkem omenjati tega dela, kajti to je njiju reč, ako sta se sporazumela — le to želimo, da se to spo-razumljenje ne rabi v svrhe, kakor nami-gnejo generali brez vojske iz Gorice.

— Iz Kanala: Pravila sadjarskega in vinarskega društva za kanalski okraj so potrjena z namestništvem odlokom od 25. jan. 621/L. Vabijo se za to vsi posestniki, da se v to prekoristno društvo vpišejo, da bo mogoče osnovalnemu odboru v kratkem skli-cati občni zbor.

— S Št. Viške gore: „Naše «Bral-no društvo» se je preselilo v nove prostore, kjer je bil že novi občni zbor. Ta si je iz-volil sledeči odbor; predsed. Fr. Lapanja, podpreds. Štef. Feltrin, denarničar Janez La-harnar, tajnik Peter Laharnar, odborniki Vik-tor Uršič, Janez Lapanja in Jakob Laharnar. — Petje uči skladatelj g. Laharnar; uspeh je prav lep. — Bralno društvo ima letos na razpolago več časopisov in knjig. Dva go-spoda darujeta društvu večji svoti denarja in vsak svoj dnevnik“.

— Iz pod Čavna, 12. febr. — „Pod-porno društvo“ v Lokavcu je imelo 10. t. m. veselico. Ljudstva je bilo toliko, da ga nismo pričakovali. Ob 7. uri pozdravi občinstvo pred-sednik g. Josip Kovač in ga zahvali za tako obilen dohod. — Gregorčičevo „Naš čolnič otmimo!“ je deklamovala g.čna Franja Toni prav dobro; žela je za to obilo pohvalo. — Igra „Eno uro doktor“ je naredila mnogo živahnega smeha. — Le škoda, da je bil prostor premajhen, ker po-lovica ljudstva je ostala zunaj. — Sodeči po prvem sijajnem uspehu nadejamo se, da do-živimo še mnogokako lepo veselico v pri-jaznem Lokavcu.

— Iz Sv. Križa je sprejela „Soča“ obširen dopis, ki graja razne nedostatke v tamošnjem „Bralnemu društvu“, namreč: 1. izbrana je neprimerna soba; — 2. časniki se čitajo prej v raznih hišah nego v društveni sobi; — 3. v bralni sobi zvečer ni dobiti luči. — Do sobe ima krčmar preveč pravice, da jo sme rabiti za pivece; tamkaj popivajo in po-pevajo, včasih celó laške pesmi. — Ali je vse to res, seveda ne jamči „Soča“; ako bi to pa bilo res, moramo reči, da taki odnošaji ne morejo biti v čast narodnemu društvu.

Iz Sv. Križa 20. februarja. Ako hoče poljubno društvo uspevati, morajo se njega udje zavedati, poznati morajo njegove na-mene, njegove tradicije. — Naše društvo je imelo v nedeljo zabaven večer. Pri tej priliki govorilo se je udom o društvi sploh in potem o bralnih društvih oziroma o našem društvu. In to je edino pravo, da se omeji nevednost, nezaupnost in mogoči predsodki nasproti društvu. Razven tega govora, teh najnujnejših in prepotrebniših pojasnil, nastopili so tudi nekolikokrat pevci, katere smo z veseljem po-slušali. Prizor „Pravo junaštvo“ (Stritar) nam je zelo ugajal. Po vsporedu se je „kakšno reklo“ pri pristni vipavski kapljici. Razšli smo se še le pozno v noč z željo, da se nam kmalu priredi kaj sličnega. Pripomniti mi je, da so bili povabljeni le udje „Bral. društva“, vendar smo z radostjo sprejeli goste, ki so prišli iz radovednosti, ali pa iz posebne naklonjenosti.

Razgled po svetu.

Državni zbor je imel prvo sejo po novem letu v torek 19. m. m. Seja je bila jako kratka, ker je obsegala le izraz sožalja

radi smrti nadvojvode Albrehta. Predmeti, ki so se imeli obravnavati v prvi seji, odlo-žili so se za drugo sejo, ki je bila 21. m. m. — Dne 20. m. m. je imel budgetni odsek sejo, v kateri se je razpravljalo proračun o tobaku, soli in ministerskem svetu. Tobak dá državi čistega dohodka na leto okoli 57 milijonov, tedaj 20 milijonov več ko ves zemljski da-vek. — Vsled mnogih pritožeb radi živinske soli, izdalo je ministrstvo naredbo z dne 28. decembra pr. l., po kateri se uvedejo neka-tere olajšave gledé prejemanje te vrste soli. Lansko leto so pokupili kmetovalci komaj deseti del za živino namenjene soli, ker so bili stroški za prevažanje previsoki.

Pri proračunu ministerskega sveta je bil posebej razgovor o dispozicijskem zalogu, to je o tistem znesku, ki se dovoljuje vsako leto vladi, da podpira z njim razne časnike, ne da bi morala o tem položiti račun. Ta zalog je znašal 50.000 gld.; koalicijska vlada ga je zvišala na 100.000 gld. Proti zalogu je govoril naš poslanec dr. Gregorčič, češ da z ozirom na sedanje politične razmere v Primorji in z ozirom na to, da jih je vlada sama zakrivila, ne morejo on in nje-govi somišljeniki glasovati za ta postavek. Niso nasprotni onim vsotam proračuna, ki so potrebne, da se državna opravila ne usta-vijo; ali za ta znesek, s katerim se na-vadno vladi izraža zaupanje, ne morejo gla-sovati, ker vlada s svojim postopanjem si ni pridobila zaupanja primorskih Slovanov.

Pri tej priliki je omenil govornik re-solucijo, katero je stavil preteklo leto po-slanec dr. Ferjančič radi napisov na državnih uradih in na uradnih pečatih, o kateri pa poročevalec (grof Palfy) popolnem molči. Rekel je, da resolucija, ki zahteva slovenske, oziroma hrvatske napise, kjer prebivajo Slo-venci in Hrvati, je popolnoma opravičena, a vladi je skrbeti za premembo napisov tako, da ne nastanejo nemiri kakor lani. Poja-snjuje, da v Piranu so vladni organi vzbujali nevoljo med ljudstvom, da na Goriškem je vlada pustila, da je časnikarstvo hujskalo proti napisom in za sestavo protestov, na katere ni prej nikdo mislil.

Poročevalec je odgovoril, da ona reso-lucija ni bila izročena njemu, marveč dr. Kathreinu, ki bo pri ministerstvu za notranje zadeve o nji poročal. Knez Windischgrätz je menil, da ta zadeva spada v področje po-sameznih ministerstev, kjer naj se razpravlja. Dalje je obžaloval, da govornik nima zaupanja v sedanjo vlado, ter izrazil nado, da se tudi on in njegovi somišljeniki prepričajo o dobrih namenih vlade in da jej tedaj ne bodo odrekli potrebnega zaupanja. Na to se je sprejel v odseku dispozicijski zalog z 12 proti 5 glasom. — Proračunski odsek dr-žavnega zbora je imel sejo v torek 26. febr. Na dnevnem redu je bila finančna uprava in ministerstvo notranjih zadev. Zadnje ni prišlo v razgovor, ker radi pogreba nadvoj-vode Albrehta se je seja zaključila ob 1 uri. Pri razpravi finančnega ministerstva je dr. Gregorčič zahteval, naj se pri reviziji zemljiškega katastra zniža zemljski davek na Goriškem, ki je razmeroma najbolj visok v celi Avstriji, in naj se v ta namen zniža sploh zemljski davek, to je njegova glavna vsota. Omenil je, da v nekaterih krajih je planinski svet previsoko obdačen, drugod goz-dovi, v mnogih okrajih njive in travniki povsod pa vinogradi. Čisti prihodek goriških zemljišč, ki je naveden v zemljiškem katastru, ki v nikaki razmeri s čistim dohodkom ena-kih zemljišč v sosednjih kronovinah. Omenil in tudi, da sličen predlog je bil stavljen v goriškem zboru in da, če tudi ni prišel v razpravo v zbornici radi znanih letošnjih ho-matij, je vendar znano, da so bili poslanci in posestniki z njim zadovoljni. Govornik priporoča, naj se vlada na vse to ozira pri pregledovanju zemljiškega katastra in naj olajša posestnikom breme, da ne obnemo-rejo pod njim. Finančni minister je omenil, da treba najprej kolikor mogoče natanko do-ločiti čisti prihodek zemljišč, in na nje-govi podlagi da se more potem določiti glavna vsota zemljiškega davka. Zdi se, da vlada hoče nekoliko ugoditi kmetovalcem; ali dokler ni sklenjen zakon, je najbolje, še vedno dvomiti na tem. Ministerstvo notranjih zadev se je razpravljalo v odseku dne 28. febr.

Avstrijski „Panama“? — Pri neki kazenski razpravi v Budimpešti je prišlo na svetlo, da je nekdanji avstrijski minister trgovine, baron P. — tudi bivši primorski namestnik — bil po nekem Mozerju podkupljen za 20.000 gld., naj bi delal v korist «avstrijske lokalne železniške družbe». Ta vest je napravila velik hrup na Dunaju, kajti boje se avstrijske «Paname». Govori se, da je vsled posredovanja barona P. prišlo do 100 milijonov goldinarjev v žepu raznih oseb, ki so danes milijonarji. Mej temi, da je jeden državni poslanec, jeden član gospodske zbornice in ostali so ravnatelji raznih bank. — Še to bi potrebovali!

V dolnje-avstrijskem deželnem zboru je opozicija preprečila sprejem zakonskega načrta o volilni reformi, kajti glasovala je proti njej, da tako ni zadobila postavne dvotretjinske večine. Radi tega uspeha opozicije liberalci udrihajo po antisemitih, ki so si priborili ta uspeh. Upamo, da tudi na Dunaju polagoma upade greben ošabnemu židovstvu.

V velikaški zbornici ogerski so nekateri člani katoliške stranke ostro napadli sedanje ogersko Banfyjevo ministerstvo in sicer zaradi tega, ker se baje ni držalo pri svojem nastopu storjenih obljub glede na pomirjenje razburjenosti, katero je uzočila postava o civilni poroki.

V Kronstadtu (Erdelj) so imeli dne 15. m. m. saski (nemški) volilci shod, pri katerem so se hudo prejeli starosasi in mladostasi. Z malo večino glasov je bil sprejet predlog, naj se odobri postopanje saskih poslancev in se jim nalaga, ostati še nadalje v ogerski liberalni stranki. Mladostasi, ki so zahtevali izstop iz liberalne stranke, ostali so v častni manjšini.

Kako spoštujejo Madjarji spomin pok. nadvojvode Albrehta. — Kakor čitamo v hrvaških časopisih, v Zagrebu so razni uradi in zavodi v znak žalosti po pok. nadvojvodi razobesili črne zastave, ki so vihrale več dni. Mej uradi, ki so razobesili črno zastavo, bilo je tudi kr. zapovedništvo domobranstva in orožništva. Vsled povelja ogerskega ministerstva domobranstva pa je moralo zapovedništvo v Zagrebu zastavo dne 21. m. m. odstraniti. To je tudi priča o lojalnosti Madjarjev.

Stari Bismark boleha in ni gotovo, da dočaka 1. aprila, ko ima praznovati svojo 80.-letnico, na katero se brez potrebe pripravljajo tudi stajerski Prusi.

Razgled po slovanskem svetu.

Hrvaški zavodi v Rimu. — Neki g., ki živi že 14 let v Rimu, opisuje v zagrebškem „Obzoru“ postanek hrvaških zavodov v Rimu, ki sta dva, in sicer jeden je „gostinjac“ (hotel), ki služi za brezplačno prenočišče in hrano skozi tri dni za romarje iz hrvaških dežel, ustanovljen leta 1453. z dovoljenjem papeža Nikole V. po jugoslovanskih prebivalcih. V to svrhu jim je sam papež podaril cerkvico sv. Martina, ki je bila v jako slabem stanu. — Papež Pij II. je pa odredil l. 1461., da temu hrvaškemu zavodu ima pripasti polovica premoženja onih Jugoslovancev, ki bi preminoli v Rimu — ter bi bili brez sorodnikov. S pomočjo še drugih milodarov ima ta „gostinjac“ danes osem hiš v Rimu, ki donšajo do 60.000 frankov letnega dohodka.

Drugi zavod je „kaptol“ (kapitelj), kateri je l. 1589. ustanovil papež Sikst V., po rojstvu Hrvat iz Dalmacije, in danes imenuje se isti „kaptol sv. Jeronima“. Takšen zavod imajo v Rimu jedino le Italijani in Hrvati. Zraven cerkvice sv. Jeronima, ima kapitelj svoj skupni stan, ki je bil l. 1860. dozidan s pomočjo vladike Strossmayera, kateri je podaril 20.000 gld., zatem hrvaških škofov Haulika, Ožegovića in drugih.

Kako se godi Srbom na Ogerskem? — Lansko leto so sli belgrajski srbski pevci v Budimpešto Ogrom prepevati ter so se pri tej priložnosti pobratili, pozabivši popolnoma bratske ljubezni med Hrvati in Srbi. — Malo po ti slavnosti je bil obsojen pri ogerskem sodišču jeden srbski paroh (župnik)

na 10 dni zapora za to, ker je o priliki neke poroke okrasil po stari navadi konje z srbskimi trobojnicami. Ta duhovnik je uložil utok na ministerstvo, ki je isti vslušalo in razsodbo predručilo — obsodivši ga na 400 kron globe! — Da bi ta razsodba odprla vender jedenkrat oči Srbom, ki tako slepo poslušajo razna povelja ogerske vlade in jo povsod podpirajo!

Društvo za gospodarske koristi Dalmacije. — Pred letom dni ustanovilo se je na Dunaju društvo, ki ima nalogo, Dalmaciji gmotno koristiti in upoznati nje krasno in ugodno klimatiško lego z ostalim svetom. To društvo — ki je ustanovljeno na vsodbujanje sedanjega predsednika grofa Jana Harracha, — je imelo dne 3. marca t. l. svojo glavno skupščino na Dunaju, pri kateri se je obširno izveščevalo o dosedanjem društvenem delovanju, izvolilo osrednji odbor, pregledovalce računov ter mirovno sodišče in se razpravljalo tudi o drugih slučajnih predlogih.

Poljski listi se pritožujejo o nemškem uradovanju v Galiciji. No, zakaj se pa Poljaki v državnem zboru družijo z liberalnimi Nemci?!

V Belgradu je črnogorski emigrant Marko Barković izdal neko brošuro, v kateri krivi črnogorskega kneza Nikolo, da dela proti srbskemu kralju Aleksandru, kajti da želi na srbski prestol postaviti svojega sina Danila. — Mogoče, da bi ne bilo slabo!

Dolgovi razkralja Milana delajo njegovemu sinu kralju Aleksandru tem več skrbi, ker je Milan že vse zapravil, kar sta ministra Dokić in Simić prihranila. Znano je, da je Milan dolžen bavarskemu poslaniku grofu Brayu pol milijona frankov. Ker Bray nikakor ne more dobiti svojih novcev, je zagrozil kralju Aleksandru, da bo njegovega očeta tožil. Še druge tožbe se imata kralj in razkralj nadejati. Svoj čas je razkralj Milan s častno besedo obljubil, da se ne vrne na Srbsko in vsled tega mu je neka ruska banka posodila dva milijona frankov, katera sta hipotekarno zavarovana na kraljevih posestvih. Ker se je Milan vzlic svoji obljubi vrnil na Srbsko, je hotel že car Aleksander III. prouzročiti, da bi se proti Milanu sodno postopalo. Sedaj ko se zopet govori, da se vrne Milan v Belgrad, je ruska vlada naznanila srbski, da bi se koj nastopil tožbeni pot v iztirjanje dolžnih dveh milijonov, ako bi Milan prišel na Srbsko. Milan je zdaj v veliki stiski: denarjev nima, dobiti jih more le, če se vrne v Belgrad, a če to stori, ga čakajo skandalozne tožbe. Vsekako zelo neprijeten položaj!

Iz Bolgarske javljajo, da je znani bolgarski rodoljub Dragan Cankov izdal odprto pismo na svoje somišljenke, v katerem jih vabi, naj delajo za ustanovitev velike liberalne stranke, ki bi delovala na to, da se Bolgarska in Rusija pomirita. Pismo je nasprotno vladi — vendar pa naglašja udanost dinastiji Koburžana. Iz Belgrada so bili brzojavili v svet, da je v Bolgarski nastala revolucija, knez pa da jo je popihal. To vest je pa zanikala sama bolgarska vlada.

Rusko. — Ako je res, da dobra politika dobre finance, potem mora ruska politika sedaj biti prav dobra. Proračun za l. 1895. kaže 1143 milijonov rubljev dohodkov in 1120 milijonov izdatkov. Prebitka je torej 23 milijonov. Ako pa pomislimo, da je med izdatki 131 milj. za dobrodelne namene, potem znaša prebitok 145 milj. rubljev, s kakršnim prebitkom se ne more ponášati nobena evropska država!

—o—

Iz Reke piše nekdo zagrebški „Hrvatski“ priporočajoč, naj bi reški rodoljubi storili potrebne korake, kako bi se hrvaški prebivalci Reke bolj združili, in svetuje, naj se ustanovi delavsko in pevsko društvo. Ako ima nemški Gradec, Budimpešta in Dunaj podobna hrvaška društva, zakaj bi — tako nadaljuje dopisnik — Reka delala izjemo; naj se deluje, da se ustanovi hrvaška ljudska šola in hrvaški časnik na Reki. — To mnenje podpisujemo tudi mi, kajti več kot čudno se nam zdi, da že davno ni takih ustanov na Reki. Svoj časnik, svoje šole,

pevsko društvo itd. bi morali že davno meti na Reki! Samó z elegantno Čitaonico ne pojde dalje!

Hrvaška vina in češka narodopisna razstava. — Bivši mestni učitelj v Zagrebu, g. Venceslav Zabož Marik, po rojstvu Čeh, ki sedaj biva v Pragi, vspodbuja hrvaške trgovce z vinom, naj bi o priliki narodopisne češke razstave — ki se odpre dne 16. maja t. l. v Pragi, — razstavili v posebni „ochutnávárni“ (pokušalnici) hrvaška vina, da si tako ista pridobé izvoz na sever, kajti, ako se Čehi poznajo z izbornim hrvaškim vinom — nadaljuje gosp. Marik — bodo oni tudi z ozirom na zelo razširjeno slovansko vzajemnost med njimi rajše naročevali izborna hrvaška vina, nego kaka pokvarjena in umetna vina iz Ogrske in Avstrije. — Primorsko ima še boljša vina nego so na Hrvaškem! Ali bi ne mogli uvaževati ta nasvet tudi naši vinogradniki?

Slika sedanjega časa. — Pod tem naslovom priobčuje v Mitrovici (Sremu) izhajajoči časnik „Hrvatski Branik“ članek o žalostnih književnih razmerah v Hrvaški, posebno pa, kolikor se dostaja same Mitrovice, v kateri se morejo prešteti na prstih jedne roke vsi člani „Matice Hrvatske“ vključno temu, da je tam sedež okrožnega in okrajnega sodišča, okrajne oblastnije, mestnega glavarstva, davčnega, carinskega, poštnega in brzojavnega urada itd. — Mesto hrvaških knjig podpira ta gospoda nemške romane najnemoralnejšega obsega. Toži dalje, da hrvaške časnike vzdržujejo večinoma duhovniki, kakšen zasebnik, a zelo redko uradniki, kajti v sedanji dobi bi bil „crimen laesae majestatis“, ako bi kak uradnik naročil hrvaške opozicijske časnike.

Priporoča hrvaškim uradnikom, naj posnemajo svoje sodruge pravoslavne vere, ki, ne samo da se naročajo na srbske časnike, jih še zraven pridno širijo.

Slovaki pred madjarskim sodiščem. — Kakor javljajo „Národné Noviny“, ki izhajajo v Turč-Sv. Martinu in so glasilo slovaške narodne stranke, obdolženo je več slovaških rodoljubov radi „zdražbe“ in drugih „krivic“, ki so v madjarskih očeh velik greh. Jeden slovaških rodoljubov se je vsled tega obrnil do rumunskih in srbskih odvetnikov s prošnjo, da bi prevzeli pri razpravi zagovornišvo. Od rumunskih odvetnikov se jih je odzvalo pet in, kakor javlja „Branik“ (srbski časopis), od srbskih odvetnikov pa niti jeden. To je pač žalosten dokaz slovanske vzajemnosti!

Poljaki v nemškem državnem zboru. — V seji nemškega drž. zbora, ki je bila dne 15. t. m., so zahtevali poljski poslanci, naj vlada omeji delovanje društva za razširjanje nemštva v vstočnih markah, kajti znano je, da isto društvo pod zaščito vlade brezobzirno uničuje Poljake in ponemčuje slovanske okraje. Na to je odgovoril zastopnik vlade, da država nikogar ne napada, marveč da poljski časopisi hujskajo proti nemštvu. Vsemu temu pa da so največ krivi poljski katoliški duhovniki. — E, seveda, Slovani — posebno duhovščina, ki ne zaničujejo svojega naroda, so vedno vsemu krivi!

Ruščina v nemški vojski. — Generalno nadzorstvo za vojno naobraževanje v Berlinu je sklenilo, da od Velike noči letosnjega leta uvede v vseh razredih kadetnih kornih šol ruščino poleg angleščine kot učni predmet. Kadetom bode dovoljeno, učiti se jednega teh dveh jezikov po prosti volji. S tem se je storil zopet važen korak za razširjenje ruskega jezika v nemški vojski, jednak odredbi v francoski vojski, ki določuje obligatno učenje nemščine v francoskih vojnih šolah.

Narodne knjižnice v Rusiji. — Od 1890. leta naprej storilo se je v Rusiji veliko v povzdigo narodnih knjižnic, ki so sicer že poprej obstojale, poslednja leta pa se tako širijo, da so prav resno sredstvo za širjenje omike med narodom. Takšne knjižnice se nahajajo danes povsod, bodisi v mestu ali vasi, v evropski ali azijski Rusiji. Iste se ustanavljajo vsled inicijative občinskih in drugih oblastnij, kakor tudi vsled posamičnih oseb, društev ter samega ljudstva. — Tako je v „barbarski“ Rusiji, kako je pa pri nas?

Raznoterosti.

Goldinarski bankovci postajajo vedno redkejši in jih bode skoro zmanjkalo v prometu. Zdaj jih je komaj še kakih 6 milijonov, izmed katerih pa se sodi, da jih najmanj 3 ali 4 milijone ne bode prišlo do menjanja, ker so se deloma že prej pogubili in uničili. V kratkem torej utegnejo papirnati goldinarji biti prav redka prikazen.

Cela vas na bobnu. V občinah Buče in Podgorje na Hrvaškem je bilo prodanih nedavno 26 posestev zaradi zastankov pri davku. Ta posestva je kupil finančni erar. Dolg zarubljenih posestev je znašal 22.370 goldinarjev.

Dalmatinska trgovska mornarica. — Po uradnih poročilih je bilo leta 1893. v Dalmaciji 6829 ladij-jadrenic s 40.785 tonelami in 17.036 ljudmi, ter 21 parnikov s 1318 tonelami. 3820 konjskih močij in 137 ljudij. Torej skupno 6850 ladij in 17.173 ljudij. — Vsa Istra s Trstom vred pa ima 4058 jadrenic in 123 parnikov ter 12.125 ljudij; Reka in ostalo hrvaško Primorje pa le 433 jadrenic, 59 parnikov ter 2466 ljudij.

Konfiskovane cerkvene knjige. Kijevski profesor Grigorovič je poslal pravoslavnim duhovnikom v Bukovini v Rusiji tiskanih cerkvenih knjig. Državno pravništvo je te knjige zaplenilo, ker je v njih molitev za carja. Državno pravništvo je v tem iztaknilo državi nevarni panslavizem.

Za kadilce. — Iz sarajevske tovarne smodk prišla je 1. marca v promet nova vrsta smodčic „Posavina-cigareta“ imenovanih. Prodajali bodo 5 kosov za 3 kr.; menj kot 5 se jih ne bode prodajalo.

Madjarska gostoljubnost. Sedaj po smrti nadvojvode Albrehta poročajo časopisi dogodbo, ki se mu je zgodila v Madjarski. Za časa velikih vojaških vaj, ki so se vršile na Ogerskem, stopil je nadvojvoda Albreht prisiljen vsled slabega vremena s svojim spremstvom štirih mož v neko gostilno. Za večerjo so si naročili le nekaj vina in suhega mesa, in drugega dne je predložil gostilničar račun 2200 gold. Jeden časnikov je opozoril nadvojvoda na strahoviti račun tega kmečkega gostilničarja, no nadvojvoda je odločil, naj se gornja svota izroči okrajnemu županu, ki naj odšteje krčmarju primerno svoto, ostalo pa naj razdeli med siromake.

Strašen dogodek se je pripetil v Nemancourtu. Zakonska Phoret sta bila jako užaljena, ker je njijina najstarejša hči ukradla iz okna neke prodajalnice jedne čevlje. Sklenila sta, usmrtiti se z drugimi štirimi otroci. Po noči sta zaprla vrata, zadelala okna in zakurila v sobi ognja in šli so vsi spat. Drugi dan so drugi ljudje v sobo vlomili. Jeden deček in jedna deklica sta že bila mrtva, druge štiri osebe so pa v takem stanju, da gotovo ne ozdravijo.

Glada umrla. V Vogezih prebivali sti dve sestri v neki osamljeni hišici. Hišico je zamedlo in nista mogli nikamor. Živeža nisti imeli nobenega. Ljudje so čez nekaj dnij zares prišli in hišico okopali, a jedna sestra je že bila mrtva, druga pa jedva še malo živa. Poslednja je pripovedovala, ko so jo okrepčali s hrano, da njenja sestra že tri dni leži mrtva.

Madjarska napitnica ruskega polkovnika. Te dni so častniki buzarskega polka v Novi Zuki jezdili obiskat sosedno rusko posadko. Kozaske častniki so jih z veseljem pozdravili. Pri banketu, ki so ga priredili kozaske častniki na čast madjarskim gostom, je kozaske polkovnik v gladki madjarsčini napival ogerskim častnikom. Sploh se je opazilo, da kozaske častniki govore vse jezike sosednjih dežel.

Kako človek živi. — Jeden statistik je izračunal, da pri velikem številu slučajev človek povprečno 50. let spi 6000 dnevov, 6500 dnevov dela, 800 hodi, 4000 se zabava, 1500 je in pije in 500 dnevov je bolan. V tem času potroši 17.000 kg kruha, 16.000 kg mesa, 4600 kg zelenjave, jajc in rib in popije do 28.000 litrov. (Tukaj ni povedal, ali vode, vina ali piva itd.)

Nova Mascagnijeva opera. — Te dne se je pela v Milanu prvokrat nova opera „Viljem Ratcliff“, katero je zložil skladatelj opere „Cavalleria rusticana“. Katere glavne prizore je Mascagni že izdelal l. 1881. in 1882., ko je bil še nepoznan potujoč operetni dirigent. Po sijajnem uspehu „Cavallerie“ je začel l. 1890. zopet nadaljevati pričeeto delo. Libreto mu je oskrbel Maffei po romantični drami Heinejevi. Opera je dosegla prav lep uspeh, posebno v zadnjih dveh dejanjih. Skladatelja je navdušeno občinstvo poklicalo brezštevilmokrat na oder.

Srečen soprog in oče. Neki carjigradski časopis javlja, da je žena nekega vojaka (rekruta), ko je pustil doma, povila četrto otrok in sicer dva možka in dvojce žensk. Vsled tega je vojak dobil dopust in odšel na dom. Po kratkem času se je podal zopet k vojaštvu in sedaj je dobil veselo novico, da mu je žena ponovno povila trojčke. Tako v dveh letih sedem otrok!

Delavci — milijonarji. V mestu Bordó na južni Francoski umrl je te dni bogati veletržec Godard, ne da bi bil ostavil poslednjo svojo voljo. Zapustil je okoli 22 milijonov frankov premoženja. Ker zapustnik ni imel dece, pripade zapuščina 15 siromašnim delavskim rodbinam, katere morajo dokazati, da so s pokojnikom še toliko v sorodstvu po krvi, da postanejo po določbah francoskega zakona deležni dedščine. Med temi 15 delavci, ki postanejo kar čez noč milijonarji, sta 2 sodarja, 2 brivca, 1 čevljar, ostali pa so dninarji.

Mesto London šteje po najnovejšem številjenju 4.211.743 prebivalcev. Od tujcev je v tem mestu največ Rusov in Poljakov.

Ljudsko šolstvo v Ameriki. — Kakor poroča hrvaški časopis „Čikago“, znaša preddarek za l. 1895. za ljudsko šolstvo v samem mestu Čikagu nič manj nego 7½ milj. dolarjev! — Toliko žrtvujejo Amerikanci za ljudsko šolstvo v enem samem mestu, dočim velja vse šolstvo v Avstriji nekaj nad 20 milijonov goldinarjev, kar je prava ničarija nasproti gornji svoti v amerikanskem mestu! — Ali kajpada, pri nas rabimo denar za smodnik in topove, dočim ga rabijo Amerikanci za ljudsko omiko. Ni čuda, da Amerika tekmuje v vsakem pogledu z nami!

Književnost.

„Gregorčičevega snopiča“ naše „Slovenske knjižnice“ smo tiskali 2400 iztisov, a so vsi pošli. Po veliki noči priredimo drugi natis na lepem papirju. Cena vsakemu snopiču bo pa 20 kr., trdo vezanemu pa 30 kr. Tiskali bomo zopet 2000 iztisov. — Slovensko občinstvo naj pa pridno seže tudi po drugi izdaji, kar bo najlepši odgovor na srbitosti v zadnjem „Rimskem Katoliku“.

Slovar. — Izšel je 16. sešitek velikega Wolfovega slovarja: prinaša bogato besedno gradivo od „razglasje“ do „sedmica“.

„Zar i učiteljicam istu plaću?“ Narodno gospodarstveno pitanje. Razpravio Ante Dukić. Str. 106. Cena s poštnino vred 55 kr. — Tako se imenuje razprava, katero nam je poslal g. Ante Dukić, učitelj v Kastvu. Mi je nismo utegnili prečitati. Gotovo pa bo zanimala tudi naše učiteljstvo obojega spola. Kdor jo želi dobiti, naj se oglasi s poštno nakaznico pri g. pisatelju v Kastvu (Istra).

„Vienac“. — Ta najstarejši hrvaški leposlovni in poučni list je prinesel v 7. številu sliko „Ilirija ustan!“ iz Ljubljanskega „Dom in Svet“-a. — „Vienac“ izhaja 27. leto; urejuje ga prof. g. Jos. Pasarić. Cena na leto 7 gld.

„Hrvaški kazališni almanak za god. 1895“, kateri je uredil dramaturg hrv. dežel. gledišča v Zagrebu, prof. Nikolaj Andrić, a ga tiska dionička tiskarna, izide v kratkem. Zraven književne priloge prinaša še zgodovinski glediščni koledar ter popis uprave in vseh članov hrvaškega deželnega, slovenskega in ostalih potujočih, glediščnih društev. Če dobi pri občinstvu odziva, bode glediščna uprava vsako leto izdajala takšen almanak, ki stane le 1 krono. Naročbe sprejme „Dionična knjižara“ v Zagrebu.

Za kratek čas.

Tepec.

Kmet je nasadil graha na njivo. Kmalu potem je moral neki general pregledovati vojake, a ker je bil prostor premajhen, so morali vojaki stati tudi na kmetovi njivi. Ko pride kmet pogledat, ali že grah zeleni, najde mesto graha same vojake, in zaupije: „Čudno je to, grah sem sadil, pa so vojaki vzrastli! O, kako se bo naš cesar veselil!“

Iz šole.

V soli pri popisu raznih živalij je zapisala neka učenka med drugim tudi to: „Med vsemi živalimi živi jegulja najdalje po smrti“.

Gostilna Antona Vodopivca v Trstu

ulica Solitario št. 12.

priporoča se

rojakom iz Goriske in drugim Slovencem v Trstu, kajti v istej se točijo le pristna vipavska črna in bela vina iz prvaške občine in s Krasa

Priporoča se posebno Slovencem, ki pridejo po opravih v Trst.

Kuhinja prav dobra in po ceni

Saunig & Dekleva

Nunska ulica št. 16.

Zaloga vseh vrst šivalnih strojev. Singerjev stroj stane gld. 33 — 45 tudi gld. 70 torej po blagu je kup. Prodajata tudi dvokolesa, lovske puške, samokrese (revolverje), kakor tudi vso lovsko pripravo.

ANDREJ JAKIL, tovarna kož v Rupi pošta Miren in zaloga usnja v Gorici, na trgu Kornu.

Franjo Jakil v Raštelu št. 9. ima bogato zalogo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in potrebščin za čevljarje. — Prodaja na drobno in na debelo.

Ivan Reja krčmar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Cene prav zmerne.

Anton Obidič čevljar v Semenški ulici št. 4 se priporoča Slovencem v Gorici in v okolici za blagohotna naročila.

Ivan Dekleva veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja na Generališču (prehod Edlingov). Prodaja na debelo.

Anton Fon v Semenški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klobukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Anton Koren trgovec v Gosposki ulici št. 4 prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Peter Birs gostilničar pri veliki cerkvi (Corte Caravaggio št. 4) priporoča slavn. občinstvu izborna domača vina, vedno dobro sveže pivo, domačo kuhinjo; postrežba točna.

Ivan Pečenko veletržec z vinom na debelo v Vrtni ulici št. 8 (poleg ljudskega vrta na desno), prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlanska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno postrežbo in nizke cene.

Ant. Jeretič za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, knjige za upisovanje itd. Pisanke in risanke iz dobrega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar slavno učiteljstvo še posebno opozarja.

Martin Poveraj civilni in vojaški krojač v Gorici, priporoča svojo veliko zalogo blaga kakor tudi gotovih oblek. Dalje: srajce, spodnje hlače zavrtnice, civilne, vojaške in uradniške ovratnike, sablje z vso opravo zlate in sreberne zvezde skratka: vse, kar je potrebno za gospodo vsakega stanu. Obleke po naročilih izdeluje točno in po nizki ceni.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči naravno brisko vino.

Karol Drašček pek Riva Corno št. 4. v Gorici. Podružnica za razprodajo kruha se nahaja v Semenški ulici št. 2.

Franc Bensa v Ozki ulici št. 8 v Gorici prodaja vsakovrstno usnje, podplae, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. — Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah; zato serjs občinstvu priporoča za obilen obisk.